ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಮಾಲಿಕೆ - ೩೮

ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಅಲೂಪ ರಾಣಿ

ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ

ಬಿ.ಕೆ. ರಮೇಶ್ ಗೇರುಕಟ್ಟೆ

ಕರ್ನಾಟಕ
ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ
ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಮಾಲಿಕೆ - ೩೮

ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಆಲೂಪ ರಾಣಿ
ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ
ಬೊಕ್ಕ
ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ

ಬಿ.ಕೆ. ರಮೇಶ್ ಗೇರುಕಟ್ಟೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

BARKURDA ALOOPARANI BALLAMAHADEVI BOKKA CHIKKAYI THAYI
Life sketch and works of Allupa Queen Ballamahadevi and Chikkayi Thayi
by B.K. Ramesh Gerukatte, Jr. Asst. Teacher, Vittala P.U. College, P.O. Vittal - 574 243, Batnwal Taluk, D.K. Mobile : 9448596973

Author
B.K. Ramesh Gerukatte

Chief Editor
Dr. Palthady Ramakrishna Achar
President
Karnataka Tulu Sahitya Academy

Publisher
Chandrahasa Rai B.
Registrar
Karnataka Tulu Sahitya Academy

First Edition : 2011

© : Karnataka Tulu Sahitya Academy

Pages : 36

Price : ₹ 30

Cover Design : **Kalloor Nagesh**

Designed & Printed at :
Aakrithi Prints
K.S. Rao Road, Mangalore – 575 001
Tel. : 0824 2443002

ಗುರ್ಕಾರ್ರೆನ ಮದಿಪು

ತುಳುವೆರ್ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದಿಂಚಿ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಆರಾಧನೆ, ಆಚರಣೆ, ನಂಬೊಳಿಗೆಲೆನ್ ಮಾತ ಒರಿತೊಂದು ಬತ್ತಿನಕುಲು. ಅಂಚಾದೇ ತುಳುನಾಡ್ ಪುಣ್ಯೊದ ನಾಡ್‌ಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆತ್‌ಂಡ್. ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನ ಎಡ್ಡೆ ವಿಸಯೊಲೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಪೋಪಿನವು ಎಡ್ಡೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆದ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪೊಡು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೊಕ್ಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಲೆಗಟ್ಟ್ ಅಯಿಕ್ ಬೋಡು. ಅಂಚಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ದುಂಬೊ ತೊಂದು ಪೋಪುಂಡು. ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊ, ಕಲೆ, ಪರಪೋಕು, ಸೇವೆ - ಉಂದು ಮಾತ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬಾಗೊಲು. ನೆನ್ನ್ ಒರಿತ್‌ದ್ ಬುಳೆಪಯರೆಗಾದ್ ಬೆಂದಿನ ತುಳುವೆರ್ ಏತೋಜನ. ತುಳುವೆರ್ ಪಂಡ ಬಜೀ ತುಳು ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆದಕುಲು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ತುಳು ನಾಡ್‌ಡ್ ಜಲ್ಮೊಗು ಬತ್ತಿನಕುಲು, ತುಳು ಬಾಸೆ ತೆರಿನಕುಲು, ತುಳುತ ಬಗೆಟ್ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ದೀವೊನ್ನಕುಲು ಮಾತ ತುಳುವೆರ್.

ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್ ತುಳುಬಾಸೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತುಳು ಸಂಪೊತ್ತುದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಅಕುಲೆ ಸೇವೆ ಸಂದ್ ದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಅಂಚಿನ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆರೆನ ಬದ್ಕ್, ಸಾಧನೆಲೆನ್ ನೆಂಪುಡು ಒರಿತೊನುನವು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮೊ. ಈ ನಿಲೆಟ್ ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನ ಕುಲೆನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆಪಾದ್ ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಗ್ರಂತ ಮಾಲೆಡ್ ಬೊಳ್ಪುಗು ಕನವೊಂದುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದಿಂಚಿ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಒರಿತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ನ ರಾಜ್ಯ. ಒಂರ್ಬ ಶತಮಾನ ಕಾಲೊ ಮುಟ್ಟ ಅಲೂಪ ವಂಶೊದ ಅರಸೊಕ್ಲೆಗೆ ಮೂಲಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಕುಲುಲಾ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಪದ್ಧತಿನೇ ಪಾಲನೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಲೂಪ ವಂಶೊದ ಆಳ್ವಿಕೆ ಉಂತುದು ಪೋನಗ ಇಡೆಗ್ ಕನ್ನಡೊದು ಅರಸುಲು ಪೊಗ್ಗುದು ರಾಜ್ಯೊನು ತನ್ಕುಲೆನ ವಶೊಕು ದೆತೊಂಡೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ವಿಜಯನಗರೊದ ಅರಸುಲು ಆಳ್ಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ವಿಜಯನಗರೊದ ಆಳ್ವಿಕೆದ ಕಾಲೊಡು ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ರಡ್ಡ್ ಭಾಗ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಬಡಕಾಯಿ ಮೈಕ್ ಬಾರ್ಕೂರುನು ರಾಜಧಾನಿ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್; ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮೈಕ್ ಕುಡಲನ್ ರಾಜಧಾನಿ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್.

ವಿಜಯನಗರೊದ ಅರಸುಲು ತನ್ಕುಲೆನ ರಾಜಧಾನಿ ಮಲ್ತೊನುನೆಕ್ ದುಂಬೇ ಬಾರ್ಕೂರು ತುಳುನಾಡ್ದ ರಾಜಧಾನಿ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಲೂಪ ವಂಶೊದ ರಾಜರಾಣಿಯೆರ್ ಅಲ್ಪ ದಿಂಜ ವರ್ಸೊ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ತುಳುನಾಡ್ದ ಎಚ್ಚಿನ ಅರಸು ಮನೆತನದಕ್ಲು ಅಳಿಯಸಂತಾನದಕುಲು ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರ ಮೂಲು ಬೂಮಿದ ಹಕ್ಕ್ ಪೊಂಜೊನಕುಲೆಗ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಭಾರತ ದೇಶೊಡೇ ಪೊಂಜೆನಕುಲು ಆಸ್ತಿದ ಹಕ್ಕ್ ಪಡೆಯಿನ ರಾಜ್ಯ ಪಂಡ ತುಳುರಾಜ್ಯೊಂದು ಪನ್ಪಿನವು ಒಂಜಿ ಪೆರ್ಮೆದ ಸಂಗತಿ. ಅರಸ್ತಾನ ಪೊಂಜೊವೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮಾತ ಪೊಂಜೊವು ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತಿಜೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಆಳ್ವಿಕೆನ್ ತನ್ನ ಕಂಡನ್ಯಲ್ಲೆಗ್ ಬುಡ್ದು ಕೊರ್ತೆರ್. ನನ ಕೆಲವೆರ್ ಮಗ್ಯಲ್ಲೆಗ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಆಣ್‌ಜೋಕುಲೆಗ್ ಬುಡ್ದು ಕೊರ್ತೆರ್.

ಇತಿಹಾಸೊನು ತೂವೊಂದು ಪೋಂಡ ಕೆಲವು ಜನ ರಾಣಿಯೆರೆನ ಆಡಳಿತೊದ ವಿಚಾರ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ನೆಕ್ಕಾದ್ ತುಳುನಾಡ್ದ ಇತಿಹಾಸೊದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಲು ನಡಪೊಡು. ಅವು ಈತ್‌ನೇಟ ಸರಿಯಾದ್ ಆತಿಜಿ. ಸಂಶೋಧನೆಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಆಧಾರೊಗ್ರಂಥೊಲು ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಕಲ್ಬರವುಲು ತಿಕ್ಕುಜೊ. ದುಂಬುದಕುಲು ಪೊಂಜೆನಕುಲೆಗ್, ಆಂಜೊವೆಗ್ ಕೊರ್ನಾತ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊರಂದಿತ್ತಿನವುಲಾ ಒಂಜಿ ಕಾರಣ.

ಅಳಿಯಸಂತಾನ ಕಟ್ಟ್ ಮೂಲು ರೂಢಿಡಿತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ದಿಂಜ ಜನ ಪೊಂಜೆನಕುಲು ಅಧಿಕಾರೊದ ಪಟ್ಟೊಗು ಬತ್ತಿನವು ತುಳುನಾಡ್ದ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷವಾಯಿನ ರಾಜಕೀಯ ಕಟ್ಟಳೆ. ಇಂಚಿನ ಅರಸಬ್ಬೆನಕ್ಲೆಡ್ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಆಳೂಪ ವಂಶೊದ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ, ಬಂಗ ವಂಶೊದ ವಿಠಲ ದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ವೀರನರಸಿಂಹ ಶಂಕರದೇವಿ, ಸೀಮಂತೂರು ಸಾವಂತ ವಂಶದ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ದೇವಿ (ಕಾರ್ನಾಡ್ ರಾಜ್ಯೊ) ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡನೇ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ದೇವಿ, ಕಾರ್ಲದ ಬೈರವ ವಂಶದ ಚಂದಲ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಮ್ಮಲ ದೇವಿ, ಹೊನ್ನಕಂಬಳಿ ವಂಶದ ಅಮ್ಮುದೇವಿಯಮ್ಮ, ಪಡುಬಿದ್ರದ ಚಂದಲದೇವಿ, ಉಳ್ಳಾಲದ ಚೌಟ ವಂಶೊದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿ, ಪುತ್ತಿಗೆಡ್ ಆಳೊಂದಿತ್ತಿನ ಆಳೆನ ತಂಗಡಿ ಲೋಕಾದೇವಿ, ಉಳ್ಳಾಲದ ಮೂಜನೇ ಬೊಕ್ಕ ನಾಲನೇ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿನಕುಲೆ ಪುದರ್ ನೆಗತ್ ತೋಜುಂಡು. ಈ

ಅರಸಬೈನಕ್ಲೆಡ್ ಉಳ್ಳಾಲದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕನಕುಲೆ ಬಗೆಟ್ ದಿಂಜ ಜನ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಅಕುಲೆ ವಿಚಾರೊಡು ಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಪರ್ದೇಸಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರೆನ ಎದುರುಂತುದು ಹೋರಾಟ ಮಲ್ತಿನನೇ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಪುದರ್ ಒರಿದ್ ಬರಿಯೆರೆ ಕಾರಣೊಂದು ಪನೊಲಿ. ಆಂಡ ಬಾಕಿ ರಾಣಿನಕುಲು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಕೊರ್ತಿನ ಕೊಡುಗೆ ದಾದ, ಅಕುಲೆನ ಆಡಳಿತ ಎಂಚ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆತ ಬಗೆಟ್ ಏರ್ಲಾ ದಿಂಜ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತಿಜೆರ್.

ಈ ಬೂಕುಡು ಬಾರ್ಕೂರುಡು ಆಳೊಂದಿತ್ತಿನ ಆಲೂಪ ವಂಶೊದ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕತಾಯಿನ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಪಯೆರೆಗ್ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಕೆ. ರಮೇಶೆರ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಮೊಕುಲೆನ ವಿಷಯ ಸಂಪೊಲಿನ ಸುಲಬದ ಕೆಲಸ ಅತ್ತ್. ಆರ್ ಇತಿಹಾಸೊದ ಶಿಕ್ಷಕೆ. ಅಂಚಾದ್ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೆರ್. ತಿಕ್ಕುನ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತೆರ್. ಕಲ್ಬರವುಲೆನ್ ಓದಿಯೆರ್. ಇತಿಹಾಸಕಾರೆರೆನ್ ಭೇಟಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಇಂಚ ದಿಂಜ ಬಂಜ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಈ ಬೂಕುನು ಬರೆತೆರ್. ಶ್ರೀ ಬಿ.ಕೆ. ರಮೇಶೆರ್ ತುಳುತ ಬಗೆಟ್ ದಿಂಜ ಅಬಿಮಾನೊ ದೀವೊನ್ನಾರ್. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪೊಲಬು ಮಲ್ತೊನ್ನಾರ್. ತುಳು ಬಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಬೆಂದೊಂದುಪ್ಪಿನಾರ್. ತುಳು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಡ್ಲಾ ಸದಸ್ಯೆ ಆದ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್.

ಮಾಜಿದ್ ಪೋವೊಂದಿಪ್ಪುನ ಮಹತ್ವೊದ ವಿಷಯೊನು ಸಂಪೊಲ್ತಿದ್ ಈ ಬೂಕು ಬರೆದ್ ಕೊರ್ನ ಆರೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಅಂಚೆನೇ ಬೂಕುನು ಬೊಲ್ಪುಗು ಕೊನಯೆರೆ ಅನು ಮಂತ್ ಕೊರ್ನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಬಿ. ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬೊಕ್ಕ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯೆರೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಈ ಬೂಕುನು ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಗೆಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ನ ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್‌ದ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೂಟೊದಕುಲೆಗ್‌ಲಾ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಗಾಂಧಿ ಜಯಂತಿ
೦೨-೧೦-೨೦೧೧

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
ಗುರ್ಕಾರ್

ಮದಿಪು

ಐತಿಹ್ಯೊದ ಪಿರ್ಕಾರೊ ಸಹ್ಯಾದಿ ಘಟ್ಟೊ ಬೊಕ್ಕ ಕಡಲ್‌ದ ನಡುಟು ತೆನ್ಕಾಯಿಡ್ ಸುದೆ ಚಂದ್ರಗಿರಿಡ್ದ್ ಬಡೆಕ್ಕಾಯಿಡ್ ಕಲ್ಯಾಣಪುರ ಮುಟ್ಟ ವಿಸ್ತಾರವಾದಿತ್ತಿನವು ಈ ತುಳುನಾಡ್. ತುಳುನಾಡ್, ತುಳು ದೇಸ ಇಂಚ ಪುದರ್ ಇತ್ತಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ದಿಂಜ 'ಅರಸು ಮನೆತನೊಲು' ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತಿನ ಜಾಗೆ. ದುಂಬುದ ಅಧಿಕಾರ, ವೈಭವ ಇತ್ತೆ ಇಜ್ಜಿಂಡಲಾ ಅರಸು ಮನೆತನೊಲು ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಳೆ ಇತ್ತೆಲಾ ಜೀವಂತವಾದುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬಾಸೆ, ಆಚರಣೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬಗೆಟ್ ಈ ಅರಸು ಮನೆತನೊಲು ಕೊರಿನ ಕಾನಿಗೆ ವಿಶೇವಾದುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಆಳಿನ ಅರಸುಲು, ಅಧಿಕಾರಿಲು, ರಾಜ್ಯಪಾಲೆರ್, ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಲು ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮಟ್ಟೊದ ಪ್ರಭುತ್ವೊಲು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯೊದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಮಲ್ತಿನ ಕಜ್ಜೊಲೆನ ಬಗೆಟ್ ಆಧಾರೊಲೆನ್ ತೂಂಡಾ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅರಸುನಕುಲು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪೆರ್ಮೆನ್ ಪತ್ತ್ (ಹತ್ತು) ಊರುಗ್ ಪಟ್ಟಿನ ರಾಣಿನಕುಲುಲಾ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಆದ್ ಪೋತೆರ್. ಅಯಿಟ್ ಕೆಲವು ರಾಣಿನಕುಲೆಗ್ ಚರಿತ್ರೆದ ಪುಟೊಟು ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್ : ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರೆನ್ ಎದುರಿಸಾದ್ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆ ಮೆರೆಯಿನ ಉಳ್ಳಾಲೊದ ಚೌಟರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಸಂಗತಿ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ರಾಣಿನಕುಲು ಗತ ಚರಿತ್ರೆಡ್‌ಲಾ ಆದ್ ಪೋತೆರ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಸುಮಾರ್ 1000 ವರ್ಸೊಡ್ದ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ಕಾಲೊ ಆಡಳಿತ ಮಲ್ತಿನಕುಲು ಆಳುಪ ತರವಾಡ್‌ದ ಅರಸುಲು. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಹಂಪಿ ಪನ್ಪಿ ಪೆರ್ಮೆ ಇತ್ತ್‌ನ ಬಾರ್ಕೂರು ಮೊಕುಲೆನಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಪನ್ಪಿ

ಕಟ್‌ಕಟ್ಟಳೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನ ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯೆಲಾ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ನ್ ಆಳ್ಯೊಂದಿತ್ತೆ ಪನ್ಪಿನವು ಐತಿಹ್ಯೊ. ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನ ಆಲೂಪ ರಾಜೆರ್ನಂಚನೆ ಇರ್ವೆರ್ ರಾಣಿನಕುಲುಲಾ ಬಾರಿ ವೈಭವೊಡು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತಿನೆನ್ ಕಲ್ಬರವುದ ಆಧಾರೊಲು ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪೊ. ಆಳುಪ ರಾಣಿ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಹೊಯ್ಸಳ 'ಪಟ್ಟೊದ ಪಿರಿಯರಸಿ' ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ, ಬಾರ್ಕೂರ್ ಸೀಮೆನ್ 13–14ನೇ ಶತಮಾನೊಡು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತಿನಕುಲು. ಬಾರ್ಕೂರುನು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತಿನ ಇರ್ವೆರ್ ರಾಣಿನಕುಲೆನ ಬಗೆಟ್ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಬೂಕು ಬರೆವೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಅವಕಾಶ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿನಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್. ಸಂಶೋಧನೆಗ್ ಉಮೇದ್ ಪುಟ್ಟಾದ್ ಮಾತಾ ಸಂದರ್ಬೊಡುಲಾ ಬೆರಿಬೊಟ್ಟುದು ಕೃತಿ ರಚನೆಗ್ ಅವಕಾಶ ಮಲ್ತ್‌ಕೊರಿನ ಎನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗುರು, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರೆರಾಯಿನ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ರೆಗ್ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿನ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಈ ಕಿನ್ಯ ಬೂಕುಗು ಬೋಡಾಯಿನ ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ಒದಗಿಸಾದ್ ಮಾತಾ ರೀತಿಡ್‌ಲಾ ಸಹಕಾರ ಕೊರಿನ ಇತಿಹಾಸೊದ ಎನ್ನ ಗುರು ಡಾ. ಬಿ. ಉದಯ ಮೆರೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಎಲ್ಯಡ್ದಿಂಚಿ ಬಡಪತ್‌ದ ನಡುಟುಲಾ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಸಾಧನೆದ ಕನೊ ಪುಟ್ಟಾದ್, ಬೆರಿಸಾಯೊ ಮಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪುನ ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮ ಬೊಕ್ಕ ಒಪ್ಪಪುಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕ-ತಂಗಡಿ, ಮೆಗ್ಗಿ-ಪಲಯನಕುಲೆನ್‌ಲಾ ಈ ಸಂದರ್ಬೊಡು ನೆನೆತೊಂದುಲ್ಲೆ. ಅಧ್ಯಯನೊಗಾತ್ರ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಗ್ ಪೋದಿಪ್ಪುನಗ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ನ್ಯಾಶನಲ್ ಜ್ಯೂನಿಯರ್ ಕಾಲೇಜ್‌ದ ಅಧ್ಯಾಪಕೆ ಅಶೋಕ್ ಕುಮಾರ್ ಮಲ್ತಿನ ಉಪಕಾರ ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿನವು. ಇಟ್ಟೆಲ್‌ದ (ವಿಟ್ಲ) ವಿಠಲ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗ್ ಉಪಪ್ರಾಂಶುಪಾಲೆರಾಯಿನ ಕಿರಣ್‌ಕುಮಾರ್ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ ಬೊಕ್ಕ ಎನ್ನ ಒಟ್ಟು ಬೇಲೆದ (ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ) ಬಂಧುಲೆಗ್‌ಲಾ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಅಂಚೆನೇ ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಕತೆ ಪಂಡೊಂದು ದಾದಾಂಡಲಾ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ಎಲ್ಯ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲ ಆಸೆನ್ ಪುಟ್ಟಾದ್ ತಾಂಕಿನ ಅಜ್ಜೆರ್ ಕ್ಕೊರಗು ಪಂಡಿತೆರೆನ್ ಮದಪ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ.

ಈ ಬೂಕುನು ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಗೆಡ್ ಅಚ್ಚಿಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿನ ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್‌ದ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗದಕುಲೆಗ್ಲಾ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿನ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಬಿ.ಕೆ. ರಮೇಶ್ ಗೇರುಕಟ್ಟೆ

ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಅಲೂಪ ರಾಣಿ
ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ

ಪಿರಾಕ್‌ದ ಬಾರಕೂರು

ಬಾರಕೂರು ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದಿಂಚಲಾ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿನ ಊರು. ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಗತಚರಿತ್ರೆಡ್ ಈ ಊರುದಾತ್ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನ ಬೇತೆ ಊರು ಇಜ್ಜೀಂದೆ ಪನೊಲಿ. ಭೂತಾಳೆಪಾಂಡ್ಯೆ ಪನ್ಪಿ ಜೈನರಸೆ ಪದ್‌ರಾಡ್ (12) ಜನ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ್ ಮದಿಮೆ ಆದ್ ಅರಸೊಲಿಗೆ ಸುರುಮಲ್ತಿನಲಾ ಮುಲ್ಪನೇ. ಆಳುಪರಸೆರ್, ಹೊಯ್ಸಳೆರ್, ವಿಜಯನಗರೊದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೊಡ್ ನೇಮಕವಾಯಿನ ಆಡಳಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಲು, ಕೆಳದಿ ಸಂಸ್ಥಾನೊದ ನಾಯಕೆರ್, ಪೋರ್ಚುಗೇಸರೆನ ಸೇನೆದ ಮುತ್ತಿಗೆ ಆತ್‌ನಲಾ ಈ ಜಾಗೆಡೇ ಪನ್ಪಿನವು ಸತ್ಯ. ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮನೆತನೊದ ಅರಸುಲೆನ ಆಡಳಿತೊನ್ ತೂಯಿನ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಡ್ ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ, ಗತಚರಿತ್ರೆದ ವೈಭವೊದ ಸಾಕ್ಷಿಲು ಉಂಡು. ಮುಲ್ಪ ಇತ್ತಿನಾತ್ ದೇವಸ್ಥಾನೊಲು, ಜೈನ ಬಸದಿಲು, ಸ್ಥಂಭಗೋಪುರೊಲು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬೇತೆ ವಾ ಜಾಗೆಡ್‌ಲಾ ಇಜ್ಯಾಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ದಾಲಾ ಸಂಶಯೊ ಇಜ್ಜಿ.

ಬಾರಕೂರುದ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಪೊಗ್ಯರೆ ಮುಲ್ಪ ಉಪ್ಪಿನ, ಕಲ್ಬರವುಲು, ತಾಮ್ರ ಶಾಸನೊಲು, ಸ್ಥಳಪುರಾಣೊಲು, ವೀರಕಲ್ಲು, ಮಹಾಸತಿ ಕಲ್ಲುಲು ಮದನಕೈಲು, ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲ, ಸಿಂಹಾಸನೊಲು, ನಾಗಬನ, ಕೆರೆ, ಕಲ್ಲುಚಪ್ಪರ, ಜೈನ ಬಸದಿ, ಕಂಬ, ಗೋಪುರೊಲು, ಪುರಾಣ ಕಥೆ, ಪಾಡ್ದನೊಲು, ಚರಿತ್ರೆಕಾರಗ್ ಅನು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪೊ. ಅಂಚನೇ ಬಾರಕೂರುದ ಇತಿಹಾಸೊದ ಬಗೆಟ್ ದಿಂಜ ಸಂಶೋಧನ ಗ್ರಂಥೊಲು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮೆನ್ಯುವಲ್‌ಲು, ಬರವುಲು ನಂಕ್ ಸಹಾಯ ಮಲ್ಪುವ. ಇತ್ತೆದ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗ್ ಬರ್ಪಿನ

ಬಾರಕೂರು ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನಗರವಾದ್, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾದ್ ಮೆರೆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇತಿಹಾಸೊನು ತೂಂಡಾ, ದಿಂಜ ವರ್ಸೊ ಮುಟ್ಟ ಆಳ್ತನ ಮಲ್ತಿನ ದಾಖಲೆ ಆಳುಪೆರ್ನವು. ಅಳುಪರಸೆರೆನ ರಾಜಧಾನಿಲಾ ಬಾರ್ಕೂರು ಆದ್‌ತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಉಡುಪಿಡ್ದ್ ಕುಂದಾಪುರೊಗು ಪೋಪಿ ಮಲ್ಲ ಮಾರ್ಗೊಡೆ ಬ್ರಹ್ಮಾವರೊ ಮುಟ್ಟ ಪೋದು, ಅಲ್ಪಡ್ದ್ ಬಲತ ಮೆಯಿಕ್ ಒಂತೆ ದೂರ ಪೋನಗ ಸೀತಾನದಿ ಸಂಕ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಸಂಕ ಕಡತಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ತಿಕ್ಕುನ ಊರೇ ಬಾರ್ಕೂರು. ಬಾರ್ಕೂರು ಉಡುಪಿಡ್ದ್ 18 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರೊ. ಈ ಊರುಗು ಬಾರಕನೂರು, ಘಕನೂರು, ಬಾರಹ ಕನ್ಯಾಪುರ. ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪುದರ್‌ಲಿತ್ತ್. ಇತ್ತೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಊರುನು ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಂದೇ ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದು ಒಂಜಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನಿಲೆ. ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನ ರಾಜಧಾನಿ. ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಸಾರ್ವಭೌಮೆರಾದ್ ಮೆರೆಯಿನ ವಿಜಯನಗರೊದಲೆಕೊನೇ ಮೆರೆಯೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಆದಾರೊಲು ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪೊ. ಬಾರ್ಕೂರು ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು, ಊರು, ನಗರ, ರಾಜಧಾನಿಯಾದ್, ಬೇರೊ ವೈವಾಟ್‌ದ ಕೇಂದ್ರವಾದ್, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಧರ್ಮೊದಕುಲೆಗ್ ಆಸರೆ ಕೊರಿನ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಜ್ಜೊಲು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಿನದನ, ಆಟಿ, ಆಯನ, ರಾಜನಕುಲೆ ದರ್ಬಾರ್, ಬುಲೆ-ಸಲೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಿರಿ ಸಂಪತ್ತ್‌ದ ಮೆರಿಯಿನ ಊರು.

ಶತ ಶತಮಾನೊಡ್ಡಿಂಚಿಲಾ ದೇಸೊ-ಪರದೇಸೊದ ಪ್ರವಾಸಿಲೆನ್ ಕೈ ಬೊಟ್ಟುದ್ ಲೆತ್ತಿನ ಜಾಗೆ. ಪೋರ್ಚುಗಲ್ಲ್‌ಡ್ದ್ ಇಡೆಗ್ ಆತೇ ಬರ್ಬೋಸಾ ಡೊಮಿಂಗೊ ಪೇಸ್ ಇಟಲಿಡ್ದ್ ಪಿಯಾತ್ರೊ ಡೆಲ್ಲವೆಲ್ಲ, ನಿಕೊಲೋ ಕೊಂಟಿ, ಸೀಜರ್ ಫ್ರೆಡರಿಕ್, ಉತ್ತರ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಇಬನ್ ಬಟೂಟ, ಇಂಚ ಪರದೇಸೊದ ಪ್ರವಾಸಿಲು ಇಡೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮುಲ್ಪದ ವೈಭವೊಲೆನ್ ನಡೊಂದಿತ್ತಿನ ಮಾತಾ ಕಜ್ಜೆಲೊನ್ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬರೆತೆರ್. 'ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಹಂಪೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಾರ್ಕೂರುನು ಪುಗರ್ಪೆರ್. ಇಂಚ ಮೆರೆಯೊಂದಿತ್ತಿನ ಈ ನಗರೊ, ಇತ್ತೆ ಮಾತ ಸೋಬೆ, ಮಿನದನ ಸಂಪೊತ್ತುಲೆನ್ ಕಳೆವೊಂದು ಪಡಿಲ್ ಬೂರ್ದು ಒಂಜಿ ಹಳ್ಳಿದ ಒರು ತಾಲ್ಲುಂತುದುಂಡ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಅರಸ್ತಾನ ಸುರುಮಲ್ತಿನಕುಲು ಆಲೂಪ ತರವಾಡ್‌ದ ಅರಸುಲು. ಸುಮಾರ್ ಒಂಜಿ ಸಾರೊ ವರ್ಸೊ ಮುಟ್ಟ ಈ ನಾಡ್‌ನ್ ಅಕುಲು ಆಳ್ಯೆರ್. ಒಂಜೇ ವಂಸೊದಕುಲು ಒಂಜಿ ರಾಜ್ಯೊನ್ ಈತ್ ಕಾಲೊ ಮುಟ್ಟ ಆಲ್ದಿನ ಸಂಗತಿ ಭಾರತೊದ ಚರಿತ್ರೆಡೇ ಬೇತೆ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಈ ವಂಸೊದ ದತ್ತಾಳುವೇಂದ್ರ, ಶ್ರೀಮಾರೆ ಪಟ್ಟಿಯೊಡೆಯ ಸೋಯಿದೇವೆ, ವೀರ ಕುಲಶೇಖರೆ, ವೀರಪಾಂಡ್ಯದೇವೆ, ಕುಲಶೇಖರೆ ಮೊಕುಲು ಮಾತಾ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಆಳುಪ ಅರಸುಲಾದಿತ್ತೆರ್. ರಾಣಿ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ಜನ ರಾಣಿನಕುಲ್‌ಲಾ ಈ ರಾಜ್ಯೊನು ಬಾರಿ

ಪೊರ್ಲುಡ್ ಆಳ್ತೆರ್. ವೀರ ಪಾಂಡ್ಯದೇವನ ಬುಡೆದಿ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಸುಮಾರ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1273ಡ್ದ್ 17 ವರ್ಸೊ ಮುಟ್ಟ ಆಡಳಿತೆ ಮಲ್ತ್‌ದಳ್. ಕ್ರಿ.ಶ. 133ಡ್ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜೆ ಮುಮ್ಮಡಿ ಬಲ್ಲಾಳೆ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಗ್ ದಾಳಿ ಮಲ್ಪುನಗ ಸೋಯಿದೇವೆ ಅಳುಪೇಂದ್ರನ ತಂಗಡಿ ಚಿಕ್ಕಾಯಿತಾಯಿನ್ ಆಯಗ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ದ್. ರಾಜಿ ಮಲ್ತೊಂಡೆ. ತುಳುನಾಡ್‌ಡಿತ್ತಿ ಅಳಿಯಕಟ್ಟ್‌ದ ಕಟ್ಟಳೆ ಪಿರ್ಕಾರೊ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿಗ್ ತಿಕ್ಕ್ಂಡ್. ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿಗ್ 'ಪಾಂಡ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ', 'ಅರಿರಾಯ ಬಸವ ಶಂಕರ', ಇಂಚಿನ ಬಿರ್ದ್‌ಲ್ ಇತ್ತೊ ಪಂಡ್ದ್ ಕುಂದಾಪುರೊದ ಕನ್ಯಾನೊಡುಪ್ಪಿ ಕಲ್ಬರವುಡು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ವಿಜಯನಗರೊ ರಾಜ್ಯೊ ಕ್ರಿ.ಶ. 1336ಡ್ ಉದಿಪನ ಆಯಿಬೊಕ್ಕಲಾ ಚಿಕ್ಕಾಯಿತಾಯಿ ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಲ್. ಬೊಕ್ಕ ತುಳುನಾಡ್ ವಿಜಯನಗೊರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೊಗು ಸೇರ್‌ಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೊಗು ಸೇರಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಕ್ಲ್ ಆಯಿನ್ ರಡ್ಡ್ ಭಾಗ ಮಲ್ತೆರ್. ಕಾಪುಡ್ದ್ ಬಟ್ಕಳ ಮುಟ್ಟ ಒಂಜಿ ರಾಜ್ಯ ಆಯಿತ ರಾಜಧಾನಿ ಬಾರ್ಕೂರು ಕಾಪುಡ್ದ್ ಕಾಸರಗೋಡು ಬರಗರ ಮುಟ್ಟ ಕುಡವೊಂಜಿ ರಾಜ್ಯ ಆಯ್ತ ರಾಜಧಾನಿ ಮಂಗಳೂರು (ಕುಡ್ಲ) ಆಡಳಿತ ತೂಯೆರೆ ಒರಿಯೊರಿ 'ಮಹಾಪ್ರಧಾನೆರ್' ಪನ್ಪಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲೆರೆನ್ ನೇಮಕ ಮಲ್ತೆರ್. ಮೊಕುಲೆನ ಉಸ್ತುವಾರಿಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಆಡಳಿತ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೊ ಅರಿದ್‌ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಳದಿ ಸಂಸ್ಥಾನೊದಕುಲು ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಕುಲೆ ಕಾಲೊಡು ತುಳುನಾಡ್‌ಡಿತ್ತಿ ತುಂಡರಸುಲು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಯೆರ್. ಬಾರಕೂರು ರಾಜಧಾನಿದ ಪುದರ್ ಮಾಜೊಂದೇ ಪೋಂಡು. ಬೇರೊದ ವೈವಾಟ್ ಉಂತುದು ಏರೊಂದು ಪೋಯಿ ಪೊಲಿ ಇರಿಯೊಂದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಊರೂ ಪಂಜ-ಪಡಿಲ್ ಬೂರುಂಡ್.

ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯಿನ ಬಿರ್ದ್‌ದ ಅರಸುಲೆ ಲೆಕೊನೆ ರಾಣಿನಕುಲುಲಾ ಮೆರೆತೆರ್ ಪನ್ಪಿನವು ಚರಿತ್ರೆನ್ ತೂಂಡಾ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಹಂಪೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮೆರೆವೊಂದಿತ್ತಿನ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಮುಲ್ಪ ಆಳ್ದಿನ ರಡ್ಡ್ ರಾಣಿನಕುಲುಲೆ ಕೊರುಗೆ ಮರೆಪ್ಪರಾವಂದಿನವು ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆದ ಪುಟೊನ್ ಸೇರಿನ ರಡ್ಡ್ ರಾಣಿನಕುಲೆನ ಬೆನ್ಕೆ-ಸಾಧನೆಲೆನ್ ತುಳುವೆರೆಗ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಒಂಜಿ ಕಿನ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ.

ಬಾರ್ಕೂರು : ಇತಿಹಾಸ ಕಥನೊ

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವೈಭವೊದ ದಿನೊಲೆನ್ ತೂಯಿನ ಪಿರಾಕ್‌ದ ದಿಂಜ ನಗರೊಡು, ಇತ್ತೆದ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕುಗು ಸೇರಿನ ಬಾರ್ಕೂರು ಒಂಜಿ. ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನ ನಗರವಾದ್, ರಾಜಧಾನಿಯಾದ್, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾದ್ ಪಬ್ಬೊಲಿಗೆ ಪಡೆಯಿನ ಬಾರ್ಕೂರುನು ಮಸ್ತ್ ಅರಸು ಮನೆತನೊಲು ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಅಳೂಪೆರ್,

ಹೊಯ್ಸಳೆರ್, ವಿಜಯನಗೊರದ ಅರಸುನಕುಲು, ಕೆಳದಿ ಮನೆತನೊದಕುಲೆನ್ ಮುಲ್ಪ ಉದಾರ್ಮೆ ಕೊರೊಲಿ. ಅಂಚನೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಮಂತರಸೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಗುರುತಿಸಾವುನ ಸಾಂತರಸೆರ್, ತೋಳಾಹರೆರ್, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಅರಸುನಕುಲೆನ ಪ್ರಭಾವೊನುಲಾ ಗುರುತಿಸಾವೊಲಿ. ಆಯಿಟ್ ದಿಂಜ ವರ್ಸೊಮುಟ್ಟ ಆಳ್ತ್‌ನ ಮಲ್ತಿನಕುಲು ವಿಜಯನಗರೊದಕುಲುಲಾ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಳದಿ ಸಂಸ್ಥಾನೊದಕುಲು. ಕೆಳದಿದ ಅರಸುನಕುಲು ಬಾರ್ಕೂರುದ ವೈಭವೊಡು ತನ್ಕುಲೇ ಕೊರುಗೆ ಕೊರ್ತಿನೆಕ್ ಸಾಕ್ಷಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಆಂಡಲಾ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಕರಿಪ್ಪೋಯಿ ಚರಿತ್ರೆನ್ (ಗತ ಇತಿಹಾಸ) ಸರಿಯಾದ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಕೆಲಸ ಇಂಚೀಪ ಮುಟ್ಟ ಆದ್‌ತ್ತಿಜಿ. ಇಂಚೀಪಗ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾಯಿನ ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ರ್, ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶ್, ವಸಂತ ಮಾಧವೆರ್, ಒಟ್ಟಾರೆಯಾದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆದ ಬಗೆಟ್ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ನಗ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ಕೆಲವು ವಿಚಾರೊಲ್ ತನ್ಕುಲೆ ಬೂಕುಲೆಡ್ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಬಾರ್ಕೂರ್‌ನ್ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾದ್ ದೆತೊಂದು ಬರೆಯಿನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬೂಕು ನನ ಪ್ರಕಟ ಆವೊಡಾತೆಂದ್ ಎನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ. ವಸಂತ ಶೆಟ್ರ್, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಗ್ ತನ್ನ ಪಿಯೆಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ಸಲ್ಲಿಸಾಯೆರ್. ಉಂದು ಸಂಶೋಧನೆದ ಬಗೆಟ್ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗ್ರಂಥೊ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅಚ್ಚಾತ್‌ಜಿ. ಈ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ತೂಂಡ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆ ಕಥನ ಬಾರಿ ನಿಧಾನೊಡು ಬುಳೆದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ತೀರ್ಮಾನ ಮಲ್ಪೊಲಿ.

ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಇತಿಹಾಸೊನ್ ಬರವಣಿಗೆದ ರೂಪೊಡು ಪರಿಚಯ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷೆರ್ನ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಡ್ ಬತ್ತಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಲೆಡ್ದ್ ಸುರುವಾಂಡ್ ಪನ್ಪಿನವು ತೆರಿವುಂಡು 1894 ಬೊಕ್ಕ 95ಡ್ ಸ್ಟರಕ್ ಬೊಕ್ಕ ಸ್ಟುವರ್ಟ್‌ನ ನೇತೃತ್ವೊಡು 'ಮೆಡ್ರಾಸ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮ್ಯಾನ್ಯುವಲ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುಡು ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಯಿನ ವಿಚಾರೊಲು ಉಂಡು. ಈ ಬೂಕುದ ರಚನೆಗು ಎಚ್ಚಮಟ್ಟ್‌ದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆನ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ಸಾವರ ಇತ್ತ್‌ನ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕೊಲುಡ್ದಾವರ ದಿಂಜ ಮಟ್ಟ್‌ದ ವಿವರಣೆನ್ ನಂಕ್ ಪಡೆವೊನರ ಸಾಧ್ಯ ಆಪುಜಿ. ಅಂಚನೇ ಅಕ್ಲೆನ ಬರವಣಿಗೆಡ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ದಾಖಲೆತ್ತಲಾ ಉಪಯೋಗಾ ಆತ್‌ಜಿ. ದಾಖಲೆದ ಕೊರತೆನೇ ನೆಕ್ಕ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಆಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಸ್ಥಳೊಡ್ದ್ ನನೊಂಜಿ ಸ್ಥಳೊಕ್ಕು ಬೇಟಿ ಕೊರುದು, ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಸಂಪಲ್ತಿದ್, ಜನೊಕುಲೆನ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಅವ್ವವ್ವೇ ಜಾಗೆದ, ಜಾಗೆ ಮಹಿಮೆದ ಬಗೆಟಿತ್ತಿನ ಚರಿತ್ರೆ, ಇತಿಹ್ಯೊ, ಸಮಾಜ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರೊ ಬೊಕ್ಕ ನಂಬಿಕೆಲೆನ ಬಗೆಟ್ ಪಂಡಿ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಆಧಾರವಾದ್ ದೆತೊಂದು ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನ ಸಂಪುಟಲು ಉಂದು ಪನ್ಪಿನವು ಸತ್ಯ.

ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಸುಮಾರ್ 1901ತ್ತ ನಡುಟು ಪ್ರಾಚ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇತ್ತಿನ ಕಲ್ಬರವುಲೆನ್ ಅಚ್ಚಿಮಲ್ತ್‌ದ ಅಯಿತ್ತ ಬಗೆಟ್ ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ವರದಿ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತ. ಬಾರ್ಕೂರುದ ಇತಿಹಾಸೊನು ಕಟ್ಟುನ ಬೇಲೆ,

ಆಧಾರೊಲೆನ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆ ನಿಧಾನೊಡು ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ 1920 ಮುಟ್ಟ ದಿಂಜ ಪ್ರಗತಿ ಆದ್‌ಜ್ಜಾಂಡ್. 1920-21ಟ್ ಪ್ರಾಚ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗೊದ ಫೀಲ್ಡ್ ಆಫೀಸರ್ ಆಯಿನ ಲೋಂಗೋಸ್ಟ್ ಬಾರ್ಕೂರುಗು ಬೇಟಿ ಕೊರ್‌ದ್, ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಹಾಳಾದ್ ಬೂರ್ದಿನ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಕಲ್ಬರವುಲೆನ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ವರ್ಸೊದ ಸಂಚಿಕೆಡ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಈ ವರದಿನ್ ತಯಾರು ಮಲ್ಪುನ ಸಂದರ್ಬೊಡು ಆ ಕಾಲಘಟ್ಟೊಡು ತಿಕ್ಕಿನ ಕಲ್ಬರವುಲೆನ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ್ ಅದ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಜೊತೆಟ್ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಬಗೆಟ್ ಸ್ಟರ್ಕ್ ಬೊಕ್ಕ ಸ್ಟುವರ್ಟ್ ಸಂಪಲ್ತಿನ 'ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಮಾನ್ಯುವೆಲ್'ಡ್ ಇತ್ತಿನ ಮಾಹಿತಿನ್‌ಲಾ ಬಳಕೆ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಲೋಂಗೋಸ್ಟ್ ಆರೆನ ವರದಿಡ್ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಕ್ರಮವತ್ತಾದ್ ನಿರೂಪಣೆ ಮಲ್ಪಿನ ಪ್ರಯತ್ನೊ ಮಲ್ತ್‌ದೆ. ಸಂಪಲ್ತಿನ ಕಲ್ಬರವುಡು ಸುಮಾರಾದ್ 12ಡ್ದ್-14ನೇ ಶತಮಾನ ಮುಟ್ಟ ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತಿನ ಆಳುಪ ಅರಸೆರ್ನ ಪುದರ್‌ದ ಪಟ್ಟಿ ಉಂಡುಂದ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಲ್ಪುವೆ.

ಅಂಚನೇ, ಆಳೂಪ ಅರಸೆರ್ನ ಬೊಕ್ಕ ಬಾರ್ಕೂರುನು ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತಿನ ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶೊದ ಮೂಜನೇ ಬಲ್ಲಾಳೆ ಬಾರ್ಕೂರುನು ಆಕ್ರಮಣ ಮಲ್ತಿ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ಕಲ್ಬರವುಲ್ ಒತ್ತ್ ಕೊರ್ದ್ ಪನ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ವಿಚಾರೊನುಲಾ ಲೋಂಗೋಸ್ಟ್ ವರದಿಡ್ ತೆರಿಪಾವೆ. ಅಂಚನೇ ಬಾರ್ಕೂರುನು ಆಳೂಪೆರ್ನ, ಹೊಯ್ಸಳೆರ್ನ, ವಿಜಯನಗರೊದ ಅರಸುಲ್ನ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಳದಿ ನಾಯಕೆರ್ನಕುಲೆನ ಪರವಾದ್ ಬಾರ್ಕೂರುನು ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತಿನ ರಾಜ್ಯಪಾಲೆರ್‌ನ ವಿಚಾರೊನು ಕಲ್ಬರವುಲು ತೆರಿಪಾವುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಲೋಂಗೋಸ್ಟ್ ಒತ್ತ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಸರಿ ಸುಮಾರಾದ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1250ದ ಪೊರ್ತುಡು ಬಾರ್ಕೂರುನು ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯೆ ಪನ್ಪಿನ ಒರಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಶಕ್ತಿವಂತೆ ಅರಸು ಆಳ್ಯೊಂದಿತ್ತೆನ್ ಲೋಂಗೋಸ್ಟ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಲ್ಪುವೆ. ಆಂಡ ಆಯನ ಬಗೆಟ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆನ್ ಪನಿಯರ ಸಾದ್ಯ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿನೆನ್‌ಲಾ ತೆರಿಪಾವೆ. ವಿಜಯ ನಗರೊದ ಅರಸುಲು ಬಾರ್ಕೂರು ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ಪುನಗ, ಮಲ್ಲ ಕೋಟೆನ್ ಕಟ್ಟಾದೆರ್ ಪನ್ಪಿನವುಲಾ ಆಯನ ದಾಖಲೆಡ್ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಅಂಚನೇ ಕೆಳದಿ ಸಂಸ್ಥಾನೊದ ನಾಯಕೆರ್‌ನಕುಲೆನ ಪ್ರವೇಶ ಸರಿ ಸುಮಾರಾದ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1566ಡ್ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪೆ. ಮೈಸೂರುಡ್ದ್ ಹೈದರಾಲಿಲಾ ಬಾರ್ಕೂರುನು ಆಕ್ರಮಣ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಜ್ಯಪಾಲನ್ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಆಡಳ್ತೆ ತೂಯೆನರೆ ನೇಮಕ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆ ಪನ್ಪಿನ ಮಾಹಿತಿನ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಉಂದೇ ಕಾಲಘಟ್ಟೊಡು ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ವೈಭವೊದ ದಿನೊಕುಲು ಕಡಿಮೆ ಆವೊಂದು ಪೋಂಡು ಪನ್ಪಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಲೋಂಗೋಸ್ಟ್‌ನವು.

ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕಲೆತ ಬಗೆಟ್ ಲೋಂಗೋಸ್ಟ್‌ನ ವರದಿ ದಿಂಜ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಕೊರ್ಪುಜಿ. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಕೆಲವು ಕಾರಣಲಾ ಉಂಡುಂದ್ ಪನ್ಪೆ. ದಾದ ಪಂಡ ಎಚ್ಚಿನ ದೇವಸ್ಥಾನ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರೊಗು ವಿದೇಶಿ ನರಮಾನಿಲೆಗ್ ಪೊಗ್ಯರೆ ಅವಕಾಶ ಇಜ್ಯಾಂಡ್. ಅಂಚನೆ ಪಿದಾಯಿಡ್ ತೂಂಡ ದಿಂಜ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪೊಳು ಹಾಳಾಯಿನ

ಸ್ಥಿತಿಟ್ ಉಲ್ಲೊ. ಆಂಡ ಆವೆನ್ ಇಂಚೀಪಗ್ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರೊಡ್ದ್ ಪೊರ್ಲುದ ಮಲ್ತಿನ ಸಂಗತಿನ್ ತೆರಿಪಾದ್. ಆವು ಶಿಲ್ಪಕಲೆತ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಹತ್ವೊನು ಒರಿಪಾವುನ ಪ್ರಯತ್ನ ತೋಜುಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಟೀಕೆ ಮಲ್ಪುವೆ. ಆಂಡ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಪತ್ತ್‌ಕೇರಿಡ್ ಚಾಳಿಕೇರಿಡುಪ್ಪಿನ ಗಣಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನೊದ ಬಗೆಟ್ ಬಾರಿ ಪುರ್ಗರ್ತೆನ್‌ಲಾ ಮಲ್ಪುವೆ. ಅಲ್ಪ ಉಪ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಕೋಟೆನ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಲ್ತೊಂದು ಆವು ವಿಜಯನಗರೊದ ಒಂಜನೇ ಹರಿಹರೆ ಕಟ್ಟಾಯಿನಂದ್ ದಾಖಲಿಸಾವೆ. ಉಂದೊಂಜಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಹತ್ವೊ ಪಡೆಯಿನ ರಚನೆ, ಸರಕಾರೊ ಬೊಕ್ಕ ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ ನೆನ್ನ್ ಕಾಪುನ ಜವಾಬ್ದಾರಿದ ಬೇಲೆನ್ ವಹಿಸೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ತನ್ನ ವರದಿಡ್ ಪನ್ಪೆ.

ಬಾರ್ಕೂರುಡುಪ್ಪಿನ ಜೈನ ಬಸದಿಲು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ್ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವು ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನಿದ್ ವರದಿಡ್, ಉಲ್ಲೇಖೊ ಮಲ್ಪುಜೆ. ಲೋಂಗೋಸ್ಟ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನ ವರದಿ. ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿದ ಇತಿಹಾಸೊದ ಬಗೆಟ್ ನಂಕ್ ಬೊಲ್ಪು ತೋಜಾವುನ ಬರವಣಿಗೆಂದ್ ಪನ್ಪಿನೆಟ್ಟ್ ತಪ್ಪ್ ಅತ್ತ್‌ಂದ್ ಪನೊಲಿ.

ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಇತಿಹಾಸೊನು ಮರು ರೂಪಿಸಾವುನ ಕಜ್ಜೊಡು 1923ಕ್ಕ್ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತದ ನೇತೃತ್ವೊಡು ಮಲ್ತಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಸಾದಿನ್ ತೋಜಾಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆಟ್ ದಾಲಾ ಸಂಶಯೊ ಇಜ್ಜಿ. ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಗತ ವೈಭವೊನು ಜನೊಕುಲು ಬೊಕ್ಕ ಶಾಲೆ ಕಲ್ಪಿನ ಜೋಕುಲು ಮರೆಪರ ಬಲ್ಲಿ, ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಬಗೆಟ್ ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಶಾಲೆದ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಆಪಗಪಗ ಕೊರೊಡು. ಅಂಚನೇ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ್ ಮಹತ್ವೊ ಪಡೆಯಿನ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಶಿಲ್ಪಕಲೆ, ಇತಿಹಾಸ, ಪರಂಪರೆದ ವಿಚಾರೊಗು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಜಾಗೆಲೆನ್ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ಪೊಡು, ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊರೊಡು ಪನ್ಪಿ ಉದ್ದೇಶೊಡು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತ ಒಂಜಿ ಯೋಜನೆಗ್ ಕೈಕ್ ದೆತೊಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಶಾಲೆದ ಜೋಕುಲೆಗ್, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಡ್, 5ನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ, ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪರಂಪರೆ, ಗತ ವೈಭವೊನು ತೆರಿಪಾವರೆ ಸುಮಾರು 45 ಪುಟೊತ 'ಬಾರಕೂರಿನ ಗತವೈಭವ' ಪನ್ಪಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆಡ್. ಎನ್. ಬಾಬು ಪನ್ಪಿ ಶಿಕ್ಷಕೆ ಪರಿಶ್ರಮೊಡು ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಸಂಪಲ್ತಿದ್ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಬೂಕುನು ಬರೆತೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಶಾಲೆದ ಮಾಸ್ಟ್ರುನಕ್ಲೆಗ್‌ಂದೇ ವಿಶೇಷವಾದ್ ಬರೆತಿನವು. ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಇತಿಹಾಸ ಕಥನೊಗು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ್‌ದ ಪನ್ಪುನಾಂಡ ಉಂದು ಸುರುತ ಬೂಕು. ಈ ಬೂಕು ಬರೆವರ ಬಾಬು ಮೇರ್ ಪ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಬುಕಾನನ್ ಪ್ರವಾಸಿ ಗ್ರಂಥೊನು ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ದೇವಸ್ಥಾನೊದ ಬಗೆಟ್ ಪ್ರಕಟವಾಯಿನ ಜಾಗೆ ಮಹಿಮೆ, (ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣ) ಅಳಿಯ ಸಂತಾನೊದ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಳೆ ಬೊಕ್ಕ ಪಿದಾಯಿ ದೇಸೊದಕುಲೆನ ಬರವಣಿಗೆದ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ತೊಂದೆರ್.

ಈ ಬೂಕುಗು ಪೂರಕವಾದ್ ನನೊರಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕೆ ಗಣಪತಿ ರಾವ್ ಐಗಳ್ 1928ಡ್ 'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುನು ಪ್ರಕಟಿಸಾಯೆರ್.

ಉಂದು ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆನ್ ಕೇಂದ್ರವಾದ್ ದೆತೊಂದು ಬರೆಯಿನ ಬೂಕು ಆಂಡಲಾ ಅಲ್ಪ-ಮುಲ್ಪ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ಒಂತೊಂತೆ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಐಗಳ್ ಬರೆಯಿನ ಬೂಕುಡು ಇಪ್ಪುನ ವಿಚಾರೊಲು ದಿಂಜ ರೀತಿದ ಗೊಂದಲೊನು ಸೃಷ್ಟಿಸಾವುಂಡು. ಆಂಡಲಾ ಉಂದೊಂಜಿ ಬಾರ್ಕೂರುದ ಇತಿಹಾಸ ಕಥನೊದ ಬಗೆಟ್ ಒಂಜಿ ದಾಖಿಲೆಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1936ಡ್ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೆರ್ ಬರೆಯಿನ 'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯರಾಯನ ಅಳಿಯಕಟ್ಟು' ಪನ್ಪಿ ಗ್ರಂಥೊಡು ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿಲು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬಜಿತ ಬಗೆಟ್ ಅಚ್ಚಾಯಿನ ಬೂಕುಲೆಡ್ 1936ಡ್ ಬಿ.ಎ. ಸಾಲೆತ್ತೂರು ಬರೆಯಿನ 'ಏನ್ಸಿಯಂಟ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ ಒಂದು' ನೆತ್ತ 'ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ತುಳುವ' ಕೃತಿ ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹವಾಯಿನವು.

ಉಂದು ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷವಾಯಿನ ಗ್ರಂಥೊಂದು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಕಾರಣಲಾ ಉಂಡು. ಒಂಜನೆದಾದ್ ಈ ಬೂಕುದ ರಚನೆಡ್ ದಿಂಜ ಕಲ್ಬರವುದ ಆಧಾರೊನು ಪಡೆವೊಂದೆರ್. ರಡ್ಡನೆದಾದ್, ಸ್ಥಳೀಯವಾದ್ ಉಪಯೋಗವಾಪುನ ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ್ ಎಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣೊಡು ಬಳಸೊಂದೆರ್. ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಬಗೆಟ್, ಈ ಬೂಕುಡು, ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಂದ್ ಪುದರ್ ಎಂಚ ಬತ್ತ್ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ವಿಚಾರೊದ ಬಗೆಟ್ ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆನ್ ಸಾಲೆತ್ತೂರ್ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸೊದ ಚಿತ್ರಣೊನು ವಿವರಿಸಾದೆರ್. ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಆಳುಪರಸೆರೆನ್ ದೆತೊಂದು, ಬಾರ್ಕೂರು ನಗರೊದ ಸಾಗರೋತ್ತರ ಬೇರೊದ ಸಂಪರ್ಕೊನುಲಾ ಚರ್ಚಿಸಾದೆರ್. ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಸೀಮೆಗ್ ಪುಗತೆನ್ ಕನತ್ತಿನ ಭೂತಾಳಪಾಂಡ್ಯನ ಕಥೆನ್ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾದ್‌ಲಾ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ಧಾರ್ಮಿಕ ಇತಿಹಾಸೊದ ಬಗೆಟ್ ಬಿ.ಎ. ಸಾಲೆತ್ತೂರ್ ಜೈನ ಧರ್ಮೊದ ಮಾಹಿತಿನ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್.

ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶ್ 1970ಡ್ 'ದಿ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುನು ಪ್ರಕಟಿಸಾಯೆರ್. ಉಂದು ಆರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಗು ಅರ್ಪಿಸಾಯಿನ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇಪ್ಪುನ ಕಲ್ಬರವುದ ಆಧಾರೊಡು ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬರೆತಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಗ್ರಂಥೊ. ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಆಳಿನ ಆಳುಪೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸೆರ್ನ ಕಾಲಮುಟ್ಟದ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆನ್ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾದ್ ಮಲ್ತಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಉಂದುಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಬಾರ್ಕೂರ್‌ನ್ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತಿನ ಆಳೂಪೆರ್ನ ಕಾಲೊದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಬೊಕ್ಕ ವಿಜಯನಗರೊದ ಅರಸುಲೆನ ಕಾಲೊದ ಸ್ಥಿತಿನ್ ತೆರಿಪಾವೆರ್. ವಿಜಯನಗರೊದ ಕಾಲೊಡು ಬಾರ್ಕೂರು ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಆಡಳ್ತೆದ ಕೇಂದ್ರವಾದ್ ಬುಳೆಯಿನ ಬಗೆನ್ ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶೆರ್ ಚಿತ್ರಿಸಾವೆರ್. ಆಂಡ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆ ಮೇರೆನ ಬರವಣಿಗೆಡ್ ತೋಜುಜಿ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸೊಗು ಆರೆನ ಗ್ರಂಥೊಡು ಅತ್ ಮಹತ್ವ ಕೊರಂದಿನವು ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಆರೆನ ನನೊಂಜಿ ಬೂಕು 'ತುಳುನಾಡಿನ

ಇತಿಹಾಸ' 1969ಡ್ ಅಚ್ಚಾತ್ಂಡ್. ನೆಟ್ಟ್ ಇಪ್ಪುನ ವಿಚಾರೊಲಾ 'ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ' ಬೂಕುಡು ಇಪ್ಪುನ ಮಾಹಿತಿಡ್ ದಿಂಜ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಜ್ಜಿ. ಉಂದು ರಡ್ಡ್ ಬೂಕುಲು ಇಡೀ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಕೇಂದ್ರವಾದ್ ದೆತೊಂದು ಬರೆಯಿನೆಡ್ಡಾವರ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆದ ಒಂಜಿ ಭಾಗವಾಯಿನ ಬಾರ್ಕೂರುದ ಚರಿತ್ರೆಗ್ ಎಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ಕೊರೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶೆರ್ನ ವಿಚಾರ ಆತ್ ಸರಿ ತೋಜುಜಿ ಪನ್ಪಿನವು ಎನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1960ದ ದಶಕೊಡ್ ಪಿ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ರೆನ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಕಟನೆಲು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಇತಿಹಾಸ ಕಥನೊಡು ಪೊಸ ಸಾದಿನ್ ಉಂಡ್‌ಮಲ್ತಿನವು ಸತ್ಯ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1963ಡ್ ಬರೆಯಿನ 'ತುಳುನಾಡು' ಪನ್ಪಿ ಆರೆನ ಗ್ರಂಥೊ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಮಾಜೊದ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷವಾಯಿನ ಗ್ರಂಥೊ ಆಂಡ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅತ್ತ್ಂಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿದ ಬಗೆಟ್ ಎಚ್ಚಿನ ವಿಚಾರೊಲು ಇಜ್ಜಿ. ಆರ್ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಗು ಒಪ್ಪಿಸಾಯಿನ ಆರೆನ 'ಎ ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ಆಂಡ್ ಕಲ್ಚರಲ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ತುಳುನಾಡು' ಪನ್ಪಿ ಪಿಯೆಚ್.ಡಿ. ಸಂಶೋಧನಾ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧೊಡು ಇಡೀ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ರಾಜಕೀಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆದ ಬಗೆಟ್ ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿನ ಮಾಹಿತಿನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಬಾರ್ಕೂರು ಸೀಮೆನ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1600 ಮುಟ್ಟ ಆಳ್ತನ ಮಲ್ತಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರಾಜವಂಸೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅರಸುಲೆನ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆ ಬೊಕ್ಕ ಅಕುಲೆ ಕಾಲೊಡ್ತಿ ಆಡಳ್ತೆದ ಸ್ವರೂಪೊನು ಡಾ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ರ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಅಂಚನೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರೊಲು, ಸಮಾಜೊಡ್ತಿ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಳೆಲೆ ಬೊಕ್ಕ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಬಗೆಟ್ ವಿವರವಾಯಿನ ಚರ್ಚೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಕ್ರಿ.ಶ. 1969ಡ್ ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ರ್ ಪ್ರಕಟಮಲ್ತಿನ 'ಆಂಟಿಕ್ವಿಟಿ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುಡು ಬಾರ್ಕೂರುದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆನ್ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾದ್ ಚಿತ್ರಿಸಾದೆರ್ ಆತೆ ಅತ್ತಂದೆ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ವೈಭವೊದ ದಿನೊಲೆನ್ ತೂಯಿನ ಮುಖ್ಯ ದೇವಸ್ಥಾನೊಲು, ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಪಂಚಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನೊದ ಬಗೆಟ್ ದಿಂಜ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ವಿವರಿಸದೆರ್. ಬಾರ್ಕೂರು ಪುದರ್‌ದ ಬಗೆಟ್‌ಲಾ ಆರೆನ ಜಿಜ್ಞಾಸೆನ್ ಚರ್ಚಿಸದೆರ್. ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಆರ್ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಯಿನ ಬೂಕುನ್‌ಲಾ ಬರೆತೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಜೋಕುಲೆ ವರ್ಗೊದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು ಸೇರಿನ ಬರವಣಿಗೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರೆರ್ ತೀರ್ಮಾನ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಭಟ್ರೆನ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧ 1975ಡ್ 'ಸ್ಟಡೀಸ್ ಇನ್ ತುಳುವ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಂಡ್ ಕಲ್ಚರ್' ಪನ್ಪಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆಡ್ ಅಚ್ಚಾತ್ಂಡ್.

ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್ 'ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ತುಳುವ ಅಂಡರ್ ವಿಜಯನಗರ' ಪನ್ಪಿ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧೊನ್ ಬಾಂಬೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಗು ಸಲ್ಲಿಸಾದೆರ್. ಆಯಿಟ್ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲೊದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸೊನು ಪಿರ ಪರಿಶೀಲನೆಗ್ ಕೊನತ್ತ್‌ದೆರ್.

ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ರೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ್ ಶಿಸ್ತ್‌ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರದ್ಧೆಡ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ನಾರ್ ಕೆ.ಜಿ. ವಸಂತ ಮಾಧವೆರೆಲಾ ಒರಿ. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸೊನು ಕೆಳದಿ ನಾಯಕೆರ್‌ನಡೆ ಮುಟ್ಟ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತಿನ ವಸಂತ ಮಾಧವೆರ್, ತನ್ನ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥೊನು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಗು ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧವಾದ್ ಸಲ್ಲಿಸಾಯೆರ್. ಆಂಡ ಈ ಗ್ರಂಥೊ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ಎಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿನ್ ಕೊರ್ಪುಜಿ. ಆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಕಟಮಲ್ತಿನ ಗ್ರಂಥೊಲು 'ರಿಲೀಜಿನ್ಸ್ ಇನ್ ಕೋಸ್ಟಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ', 'ಅಗ್ರೇರಿಯನ್ ಸಿಸ್ಟಂ ಇನ್ ವೆಸ್ಟರ್ನ್ ಕರ್ನಾಟಕ' ವಿಶೇಷವಾಯಿನವು. ಆರೆನ ರಿಲಿಜಿಯನ್ಸ್ ಇನ್ ಕೋಸ್ಟಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಬೂಕುಡು ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಧರ್ಮೊಲೆನ ಬಗೆಟ್ ವಸ್ತು ನಿಷ್ಠವಾಯಿನ ವಿವರಣೆಲು ತಿಕ್ಕುವ. ನನೊಂಜಿ ಗ್ರಂಥೊಡು ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿ, ಬೇಸೊ, ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ವಿಚಾರೊದ ಬಗೆಟ್ ಸಮಗ್ರವಾಯಿನ ವಿವರಣೆಲು ತಿಕ್ಕುಂಡು.

ಈತ್‌ನೆಟ ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸೊದ ಬರವಣಿಗೆಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ವಿಚಾರ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಪುಂಡು. ಅವು ದಾದ ಪಂಡ ಬಾರ್ಕೂರುದ ಗತಚರಿತ್ರೆದ ಬಗೆಟ್ ಎಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿನ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಶೋಧನೆದ ಗ್ರಂಥೊ ಪ್ರಕಟ ಆತ್‌ಜಿ. ಈ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ವಸಂತ ಶೆಟ್ರ್ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಗು ಒಪ್ಪಿಸಾಯಿನ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧೊ ಒಂಜಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಯಿನ ಸಂಶೋಧನೆಂದ್ ಪನೊಲಿ. 'ಬಾರಕೂರು-ಎ ಮೆಟ್ರೊಪೊಲಿಟನ್ ಸಿಟಿ ಆಫ್ ಎಂಟಿಕ್ವಿಟಿ : ಇಟ್ಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಎಂಡ್ ಕಲ್ಚರ್' ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಬಂಧೊಡು ವಸಂತ ಶೆಟ್ಟೆರ್ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಇತಿಹಾಸನು ಸುರುಡ್ದ್ ಕೆಳದಿ ಅರಸು ಮನೆತನೊದ ಆಡಳಿತ ಮುಟ್ಟ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಆಳರಸೆರ್ನ ಕಾಲೊಡು ಇತ್ತಿನ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಆಡಳಿತೊ, ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ ರಾಜಕೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಲು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದಲಾವಣೆ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕಲೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಲೆನ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್, ವಿನಾಶ ಇಂಚಿತ್ತಿ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ನೆಕ್ಕ್ ಆರ್ ಕಲ್ಬರವು, ಪಾಡ್ದನೊಲು, ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪ್ರಕಾರೊದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲೆನ ಆಧಾರೊಡು ವೈಚಾರಿಕವಾದ್ ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ಪುನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಈ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಉಂದು ಒಂಜಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಯಿನ ಸಂಶೋಧನೆ. ಆಂಡ ಉಂದು ನನಲಾ ಪ್ರಕಟ ಆತ್‌ಜಿ.

ವಸಂತ ಶೆಟ್ರೆನ ನನ ರಡ್ಡ್ ಗ್ರಂಥೊಲು - 'ಬ್ರಹ್ಮಾವರೊದ ಇತಿಹಾಸ ಬೊಕ್ಕ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸನಗಳು' ಉಪಯೋಗವಾಪುನ ಮಾಹಿತಿನ್ ಕೊರ್ಪಿನ ದಾಖಿಲೆಲು. ಸಂಶೋಧಕೆರೆಗ್ ದಿಂಜ ಬೇಲೆ ಕೊರ್ಪಿನ ಆಧಾರೊಲು ಪಂಡ ತಪ್ಪಾವಂದ್. ವಸಂತ ಶೆಟ್ರ್ ತಾನೇ ಸ್ವತೊ ನಾಡ್‌ದ್ ಪತ್ತಿನ ಕೆಲವು ಪೊಸ ಕಲ್ಬರವುಲೆನ ಆಧಾರೊಡು ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆದ ವಿಷಯೊಡು ಮರುಚಿಂತನೆಗ್ ಅವಕಾಶ ಕೊರ್ಪಿನ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಆಂಡಲಾ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವೈಭವೊನ್ ಪೊಸತಾದ್ ಕಟ್ಟುನ ಬೇಲೆ

ನಡಪೊಡಾತೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ.

ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲೊಡು ಬಾರ್ಕೂರು ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತಿನ ರಡ್ಡ್ ಪೊಂಜೊವುಲು

ಭಾರತ ದೇಸೊದ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಅವಲೋಕನ ಮಲ್ತ್ಂಡ, ಮುಲ್ಪದ ರಾಜಕೀಯ ಬೊಕ್ಕ ಆಡಳಿತೆದ ಇತಿಹಾಸೊಡು ಸಾರಸಾರೊ ಜನ ಅರಸುಲಾದ್, ರಾಜ್ಯಪಾಲೆರಾದ್, ಮಂತ್ರಿಲಾದ್, ರಾಜಕುಮಾರೆರಾದ್, ಸೇನಾಧಿಪತಿಲಾದ್, ಸೈನಿಕೆರಾದ್ ಕಾರ್ಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ದೇಸೊದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿದ ಬಗೆಟ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯಿನವು ನಂಕ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಉಳೊತ್ತುಲಿಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪಿದಾಯಿಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕೊಲೆನ್ ದೈರ್ಯೊಡು ಎದುರಿಸಾದ್ ತಂಕೊನ್ ಮೆರಿಯನವು ಇತಿಹಾಸೊದ ವಿಚಾರೊಲೆಡ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಮೊಕುಲು ಈ ದೇಸೊದ ಪ್ರಜೆಕುಲೆಗಾತ್ರ ಶಾಂತಿ ಬೊಕ್ಕ ನೆಮ್ಮದಿದ ಬದ್‌ಕ್ ರೂಪಿಸಾಯೆರ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಯಿನ ಪರಿಸರೊನು ಉಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕೆಲವುಡಕ್ಲೆಗ್ ಚರಿತ್ರೆದ ಪುಟೊಡು ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅಕ್ಲೆನ ಚರ್ಯೆನ್ ಪುಗರ್‌ದ, ಪುಗರೊಂದ್‌ಲಾ ಉಲ್ಲೊ. ಅಕುಲೆನ ಕಾರ್ಯ ಕಜ್ಜೊಲು, ಕೊರ್ತಿನ ಕೊರುಗೆನ್ ಏಪೊಗ್‌ಲಾ ಮದಪ್ಪಂದಿಲೆಕೊ ಇತಿಹಾಸೊಡ್ ದಾಖಲಾತ್‌ಂಡ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಮೌರ್ಯ ವಂಸೊದ, ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯೆ, ರಾಜೆ ಅಶೋಕೆ, ಗುಪ್ತ ವಂಸೊದ ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತೆ, ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯೆ, ಚಾಣಾಕ್ಯ ಹರ್ಷವರ್ಧನೆ, ಅಕ್ಬರ್, ಔರಂಗ ಜೇಬ್, ಶಿವಾಜಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಅರಸುಲೆನ ಪುದರ್‌ನ್ ಪನೊಲಿ.

ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಉದಾರ್ಮೆ ದೆತೊಂಡ ಈ ನಾಡ್‌ನ್ ಆಳ್ತನ ಮಲ್ತಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅರಸು ಮನೆತನದಕುಲು ಪಾಲ್ ಪಡೆತೆರ್. ಕದಂಬೆರ್, ಗಂಗರಸುಲು, ಹೊಯ್ಸಳೆರ್, ವಿಜಯನಗರೊದ ಅರಸುಲು, ಹೈದರಾಲಿ-ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್, ಮೈಸೂರುದ ಒಡೆಯರು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಅರಸುಮನೆತನೊಗು ಸೇರಿನ ಮಾತಾ ರಾಜೆರ್‌ನಕುಲು ಈ ನಾಡ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೊಕ್ಕ ನಾಗರಿಕತೆ ಉಚ್ಛ್ರಾಯೊ ಮಟ್ಟೊಗು ಮುಟ್ಯರೆ ಅಕುಲನನೇ ಆಯಿನ ಕೊರುಗೆ ಕೊರ್ತಿನವು ಇತಿಹಾಸೊದ ಬರವಣಿಗೆಡ್ ನಂಕ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಭಾಗವಾದಿತ್ತಿನ ಕಡಲಬರಿತ ಕರ್ನಾಟಕ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಇತಿಹಾಸೊಡುಲಾ ದಿಂಜ ರಾಜಮನೆತನೊಲು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪೋತ. ಈ ಮನೆತನೊಗು ಸೇರಿನ ರಾಜೆರ್ ಆಡಳಿತಗಾರೆರ್ ಈ ಭಾಗೊದ ಚರಿತ್ರೆದ ವೈಭವೊದ ದಿನೊಕ್ಕುಲೆನ್ ಅನುಭವಿತ್‌ದೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ ಕೇವಲವಾದ್ ರಾಜೆರ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ರಾಜಕುಮಾರೆರ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್. ದಿಂಜ ಪೊಂಜೊವುನಕುಲುಲಾ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆದ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾದ್ ಆಡಳಿತೆ ಮಲ್ಪುನವು ನಂಕ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಮೊಕುಲು ಅರಸುಲೆನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಲಾದ್, ಆಡಳಿತಗಾರೆರಾದ್, ಪಟ್ಟೊದ ರಾಣಿನಕುಲಾದ್ ಬನೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನವು ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಇಂಚ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ರಾಜಕೀಯ,

ಇತಿಹಾಸೊಲು ಗುರುತಿಸಾವೊನ್ನ ಕೆಲವು ಪೊಂಜೊವುಲು ಇತಿಹಾಸೊದ ಪುಟೊಟ್ಟು ದಾಖಲಾತೆರ್. ನನ ಕೆಲವೆರೆನ್ ಚರಿತ್ರೆದ ಪುಟೊಗು ಸೇರ್ಸಾವುನ ಪ್ರಯತ್ನೊ ನಡತ್ತೊಂದುಂಡು. ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಉಳ್ಳಾಲೊದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕದೇವಿಗ್ ಚರಿತ್ರೆದ ಪುಟೊಟು ಮಾನಾದಿಗೆ ಸ್ಥಾನೊನು ಕೊರ್ಪಿನ ಪ್ರಯತ್ನೊಡು ಗೆಲ್ಮೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ವಿಲಾಯಿತಿ ದೇಸೊದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರೆನ್ ಎದುರಿಸಾದ್ ಬಿಸ್ರಾತಿಗೆ ಮೆರೆಯಿನ್ನೆಡ್ದಾವರನೋ ದಾನ್ನೊ ಅಬ್ಬಕ್ಕಗ್ ದೇಸೊದ ಚರಿತ್ರೆಡ್‌ಲಾ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ದಾಲಾ ಸಂಶಯ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ರಾಜಧಾನಿ ಬಾರ್ಕೂರುನು ಸುಮಾರಾದ್ ಪದಿಮೂಜನೇ (13ನೇ) ಶತಮಾನೊಡು ಸಮರ್ಥವಾದ್ ಆಳ್ತನ ಮಲ್ತಿನ ರಡ್ಡ್ ಜನ ರಾಣಿನಕುಲೆನ್ ಮದತ್ತಿನವು ನೆಗತ್ತ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು. ಅಕುಲು ಆಳುಪ ಮನೆತನೊಗು ಸೇರಿನ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಮೊಕುಲೆನ ಬಗೆಟ್ ಕೆಲವು ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾನವು ಈ ಬೂಕುದ ಉದ್ದೇಶ.

ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಾರ್ಕೂರು

ಆಳುಪ ವಂಸೊದ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನ ಅರಸುಲೆಡ್ ವೀರಪಾಂಡ್ಯ ದೇವೆಲಾ ಒರಿ. ಇಂಬ್ಯೆ ಬಾರ್ಕೂರು ಸಂಸ್ಥಾನೊನು ಸುಮಾರ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1254ಡ್ದ್ ಕ್ರಿ.ಶ 1275 ಮುಟ್ಟ ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆಂದ್ ಆ ಕಾಲೊದ ಕಲ್ಬರವುಲು ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪ. ವೀರಪಾಂಡ್ಯನ ಆಡಳಿತೊದ ಕಾಲೊಡು ವೀರಜಗದೇವರಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಪಟ್ಟ ಮಹಾದೇವಿಲಾ ಆಡಳಿತೊದ ವಿಷಯೊಡು ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಬ್ಯನ ಮಗೆ ನಾಗದೇವರಸೆ ಕಿನ್ಯ ಪ್ರಾಯೊದಾಯೆ ಆದಿತ್ತಿನ ಕಾಲ. ಈ ಕಾರಣೊಡ್ದಾವರೆ ರಾಜನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾಯಿನ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ವೀರ ಪಾಂಡ್ಯನ ಆಡಳಿತೊಡು ಸಕ್ರಿಯವಾದ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆವೊಡಾಂಡ್. ನೆಡ್ದಾವರ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿಗ್ ರಾಜಕೀಯೊದ ತರಬೇತಿ ದೆತೊನ್ನ ಅವಕಾಶಲಾ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್.

ವೀರಪಾಂಡ್ಯ ದೇವನ ಪಟ್ಟೊದರಸಿಯಾದಿತ್ತಿನ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ವಾ ರಾಜಮನೆತನೊಗು ಸೇರಿನಾಲ್ ಪನ್ಪಿನೆತ ಬಗೆಟ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆಡ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಉಲ್ಲಾ. ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿನ ಕೆಂಜಾರು ಕಲ್ಬರವು ಮಹಾದೇವಿನ ಬಿರುದ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ಇಂಚ ಪನ್ಪುಂಡು – "ಶ್ರೀ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ನಮ್ಮೂನಾಭರಹೇಶ್ವರ ದೇವರ ವಂಶಾನ್ವರು ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರಾಧಿಪತಿಯರುಂ ಶ್ರೀ – ಮತು ಪಟ್ಟಮಹಾದೇವಿಯರು". ಉಂದೆನ್ ಆಧಾರವಾದ್ ದೆತೊಂಡ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಪಾಂಡ್ಯ ವಂಶೊಗು ಸೇರ್‌ದಿನಾಲ್ ಆದಿಪ್ಪರೆ ಯಾವುಂದು ಪನ್ಪೆರ್. ಅತ್ತಂಡ ಶ್ರೀಲಂಕೊದ ಮಾನಭಾರ ರಾಜವಂಶೊಗು ಸೇರಿನಾಲ್‌ಂದ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ನವು. ಕರ್ನಾಟಕೊ ರಾಜಮನೆತನೊಕುಲಾ ಶ್ರೀಲಂಕೆದ ಅರಸು ಮನೆತನೊದ ನಡುಟು ಎಡ್ಡೆಪುದ ಸಮ್ಮಂದೊ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ದ್ ಮೇಲ್ನೋಟೊಗು ಒತ್ತೊಂಡಲಾ, ಆಳುಪ ಅರಸೆರೆಗ್‌ಲಾ ಶ್ರೀಲಂಕೆದ

ಅರಸುನಕುಲೆಗ್‌ಲಾ ನೇರವಾಯಿನ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ದಾಲಾ ಪುರಾವೆಲು ಇಜ್ಜಿ.

ಈ ವಿಚಾರವಾದ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸಕಾರೆ ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶ್, ಆಳುಪೆರ್ 'ಆಳ್ವಖೇಡ' ಪನ್ಪಿ ಕಿನ್ಯ ಸಂಸ್ಥಾನೊಗು ತನ್ಕುಲೆನ ಆಡಳಿತೊನು ಸೀಮಿತ ಮಲ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಪಾಂಡ್ಯೆರ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ದೂರೊದ ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಅರಸುಲೊಟ್ಟುಗ್ ಮದಿಮೆದ (ವೈವಾಹಿಕ) ಸಮ್ಮಂದೊ ಬುಳೆಪಾವುನ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಮೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಪಾವೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ 'ಆಳ್ವಖೇಡ' ಸೀಮೆನ್ ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತಿನ ರಾಜವಂಶೊಗು ಸೇರ್ದ್‌ನಾಲ್‌ಂದ್ ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶ್ ಒತ್ತ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂಬಳ್ ವೀರಪಾಂಡ್ಯ ದೇವನ ಕಲ್ಬರವುಲೆಡ್ ಉಲ್ಲೇಖವಾಯಿನ ಒಡ್ಡಾಮದೇವನ ತಂಗಡಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶೆರ್ ತೀರ್ಮಾನಿಸದೆರ್. ಒಡ್ಡಾಮದೇವೆ ವೀರಪಾಂಡ್ಯನ ಆಡಳಿತೊಡು ಮುಖ್ಯವಾಯಿನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಾಯಿನವು ಕಲ್ಬರವುದ ಆಧಾರೊಲು ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪ. ಅಂಚನೆ 'ಬಲ್ಲಾ' ಪನ್ಪಿನವು ಒಡ್ಡಾಮದೇವನ ನಿಜವಾಯಿನ ಪುದರ್, ಅಂಚಾದ್ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿನ ಪುದರ್‌ನ್ ದೆತೊಂದು ಉಂಬಳ್ ಒಡ್ಡಾಮದೇವನ ತಂಗಡಿ ಪಂಡ್ ದೃಢ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ನೆಕ್ಕ್ ಒತ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿನ ವಿಚಾರೊ ವೀರಪಾಂಡ್ಯ ದೇವನ ಕೋಟ ಬೊಕ್ಕ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ ಕಲ್ಬರವುಡ್‌ಲೆಡ ಉಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶ್ ತೆರಿಪಾವೆರ್. ಕೋಟೇಶ್ವರ ಬೊಕ್ಕ ಕುಂದಾಪುರೊಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಕಲ್ಬರವುಲೆಡ್, ಒಡ್ಡಾಮದೇವ ಉಲ್ಲೇಖ ಉಂಡು. ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ವಾದೊನು ದೆತೊಂಡ 'ಬಲ್ಲ' ಪನ್ಪಿನವು ಒಡ್ಡಾಮದೇವನ ಮೂಲೊದ ಪುದರ್ ಅಂದಾ ಅತ್ತಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಂಶಯೊ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಮಾಹಿತಿಲು ಇಜ್ಜಂದಿನೆಡ್ದಾವರ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಸುರುತ ರಾಣಿ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಮೂಲೊಡು ವಾ ವಂಸೊಗು ಸೇರ್ದ್‌ನಾಲ್ ಪಂಡ್‌ದ ನಿರ್ಧಾರ ಮಲ್ಪರೆ ಆಪುಜಿ.

ಆಂಡ ಸಾಂತರ ಮನೆತನೊಗು ಸೇರಿನ ಸಾಂತರಸನ ಒಂಜಿ ಕಲ್ಬರವುದ 8ನೇ ಬೊಕ್ಕ 9ನೆ ಸಾಲು ಪನಿತ್ ಮಾಹಿತಿನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಆ ಸಾಲ್ ಇಂಚ ಉಂಡು. "ವಡ್ಡೋಲಂಗೊತ್ತಿರಲು ಶ್ರೀಪಾದ ಸನ್ನಿದಾನದಲೂ ಮೈದುನ ಸಾಂತರ ದೇವನು....." ಈ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಬರ್ಪಿನ ಸಾಂತರದೇವೆ, ವೀರಪಾಂಡ್ಯದೇವನ ಆಸ್ಥಾನೊಡು ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನಾಯೆ ಇಂಬ್ಯೆ ವೀರಪಾಂಡ್ಯಗ್ ಬಾವೆ ಆವೊಡು ಪಂಡ್‌ದ ಕಲ್ಬರವು ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಈ ಒಂಜಿ ಮಾಹಿತಿಡ್ದಾವರೆ, ವೀರಪಾಂಡ್ಯನ ಬಾವೆ ಸಾಂತರ ಅರಸು ಮನೆತನೊಗ್ ಸೇರ್ದ್‌ನಾಯೆ ಪಂಡ್‌ದ ನಿಖರವಾದ್ ಪನೊಲಿ. ಅಂಚಾದ್ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ವೀರಪಾಂಡ್ಯನ ಪಟ್ಟೊದರಸಿ - ರಾಣಿಯಾಯಿನ ಉಂಬಳ್ ಸಾಂತರ ಮನೆತನೊಗು ಸೇರ್ದ್‌ನಾಲ್. ಸಾಂತರೆರು ಬೊಕ್ಕ ಆಳುಪೆರ್ ರಾಜಕೀಯವಾದ್ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಸಂಬಂದೊ ದೀವೊನ್‌ನಕುಲು. ವೀರಪಾಂಡ್ಯ ಆಳುಪನ ಕಾಲೊಡು ಮದಿಮೆದ (ವೈವಾಹಿಕ) ಸಂಬಂಧ ಕಟ್ಟೊನೆರ ಅನುಕೂಲ ವಾತಾವರಣ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್

ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ಅಂಚಾದ್ ಕೋಟ ಬೊಕ್ಕ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ ಕಲ್ಬರವುಡು ಉಲ್ಲೇಖವಾಯಿನ ಬಾವೆ ಒಡ್ಡಾಮದೇವೆ ಬೊಕ್ಕ 'ಕೆಳ ಅಡ್ಪು' ಶಾಸನೊಡು ಉಲ್ಲೇಖವಾದುಪ್ಪಿನ ಬಾವೆ ಸಾಂತರದೇವೆಲಾ ಒರಿಯೇ ಪಂಡ್‌ದ ಎನ್ಯೊಲಿ. ಕೆಂಜೂರು ಅಮ್ಜಿ ಮೆಲು ಮುದ್ರೆದ ಕಲ್ಬರವುಡು ತಿಕ್ಕುನ ನನೊಂಜಿ ಇಸೇಸವಾಯಿನ ಮಾಹಿತಿ ಪಂಡ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೋರಜನೆಯಾದಿತ್ತಿನ ಕಂಬುಳೊದ ವಿಚಾರೊ. ಕಂಬುಳದ ಬಗೆಟ್ ಸುರುತ ಮಾಹಿತಿ ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕುನ ಈ ಕಲ್ಬರವುಡು.

ಬಾರ್ಕೂರುನು ಆಳ್ತನ ಮಲ್ತಿನ ಪೊಣ್ಣು ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿನ ಉಲ್ಲೇಖ ಸುರುಕು ತಿಕ್ಕುನ ಕ್ರಿ.ಶ. 1277ದ ನೀಲಾವರ ಕಲ್ಬರವುಡು. ಈ ಕಲ್ಬರವುಡು ಆಲೆಗ್ 'ಪಟ್ಟೊದ ಪಿರಿಯರಸಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಂಬೊಧನೆ ಉಂಡು. ಸುರುಕು ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಈ ಬಿರ್ದ್‌ನ್ ಬಳಸಾವೊಂದ್ ಇಜ್ಯಾಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿನ ಬಾರ್ಕೂರು ಆಸ್ಥಾನೊಡಿತ್ತಿನ ಬೇತೆ ಮಾನ್ಯೆರೆನ ಬಗೆಟ್‌ಲಾ ಕಲ್ಬರವು ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಅಕುಲು ದೇಶೀ ಪುರುಷೆರ್, ಬಹತ್ತರಾನಿ ಯೋಗಿಲು ಬೊಕ್ಕ ಪುರೋಹಿತೆರ್. ಕ್ರಿ.ಶ. 1281ತ ಪೊರ್ತುಗು 'ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರದ ಮಂತ್ರಿ ಶಿಖಾಮಣಿ' ಪನ್ಪಿ ಬಿರ್ದ್‌ನ್ ಪಡೆವೊಂಡಳ್. ಈ ಮಾಹಿತಿ ನಂಕ್ ಕೆಂಜೂರು ಶಾಸನೊಡು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಆಲೆನ ಆಸ್ಥಾನೊಡು ದತ್ತಾಳ್ವನ ವಂಸೊದ ಭಂಕಿದೇವೆ, ನರಸಿಂಗ ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಮಹಾಪ್ರಧಾನೆ ಸೋಮಣ್ಣ ಸೇನಬೋವೆ, ಚಿಮ್ಮಣ್ಣ ಸೇನಬೋವ ಮತ್ತು ಕುಮಾರ ಬಿಜ್ಜಣ್ಣ ಅರಸೆ, ಮಹಾಪ್ರಧಾನೆ ಪೆರುನ ಸೇನಬೋವ ಬೊಕ್ಕ ದೇಶೀ ಪುರುಷೆರ್ ಇತ್ತೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಉಲ್ಲೇಖೊ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಕುಮಾರ ಬಿಜ್ಜಣ ಅರಸುನ ಬಗೆಟ್ ಮಾಹಿತಿ ಕೊರ್ಪುನ ಸುರುತ ಕಲ್ಬರವು ಉಂದು. ಬಹುಶಃ ಇಂಬ್ಯೆ ಯುವರಾಜ ಕುಮಾರೆ ಆದಿಪ್ಪೊಡು. ವೀರಪಾಂಡ್ಯದೇವ ಬೊಕ್ಕ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿನ ಮಗೆ. ಆದಿಪ್ಪೊಡು ಆಂಡ ಬೇತೆ ಕಲ್ಬರವುಲೆಡ್ ಇಂಬ್ಯೆನ ಬಗೆಟ್ ದಾಲಾ ಮಾಹಿತಿ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಕುಮಾರೆ ಬಿಜ್ಜನ ಅರಸೆ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿನ ಮಲ್ಲಮಗೆ ಆದುಪ್ಪೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಆಯೆ ಕಿನ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡೇ ಸೈತಿನೆಡ್ಡಾವರ ಆಯನ ಮೆಗ್ಗಿ ನಾಗದೇವರಸೆ ರಾಜಕೀಯೊಗು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ್ ಬರೊಡಾದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿನ ಸುರುತ ಕಲ್ಬರವು ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಹೇರಾಡಿ ಗ್ರಾಮೊದ ಕಲ್ಲುಗುಡ್ಡೆ ಪನ್ಪಿ ಜಾಗೆಡ್. ಕ್ರಿ.ಶ. 1282ನೇ ಇಸವಿಗ್ ಸೇರ್‌ನ ಈ ಕಲ್ಬರವುಡು 'ಪಾಂಡ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಪನ್ಪಿ ಬಿರ್ದ್ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿಗ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನವು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಸೀಮೆನ್ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಕೆಡ್, ವೈಭವೊಡು ಆಳ್ಯೊಂದಿತ್ತಲ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ದಾಲಾ ಸಂಶಯೊ ಇಜ್ಜಿ. ಬಾರಿ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬೊಕ್ಕ ಆಲೆನ ಆಡಳಿತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗ್ ಬರ್ಪುನ ಜನಾರ್ಧನ ದೇವಾಸ್ಥಾನೊಗ್ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಕೊರ್ತಿನ ಭೂದಾನೊದ ವಿವರೊಲು ಉಲ್ಲೊ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1288ಡ್ ಆಲ್ ಕೆತ್ತಯಿನ ಕುಡ ಒಂಜಿ ಕಲ್ಬರವು ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ

ಪಂಚಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯೊದ ಕೈತಲ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಈ ಕಲ್ಬರವು ಆಲೆನ ಆಡಳಿತ ಬಗೆಟ್ ದಿಂಜ ಮಾಹಿತಿನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಆತೆ ಅತ್ತಂದೆ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಬಾರ್ಕೂರುನು ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ಪುನಗ, ಆಲೆನ ಜೊತೆಟ್ 'ಪಂಚ ಪ್ರಧಾನೆರು' ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಐನ್ ಜನ ಮಂತ್ರಿಲೆನ ದುಂಬತ್ತ, ನಿಡುಂಬರಾಯೆ ಪನ್ಪಿ ನರಮಾನಿ ಶಂಕರಭಟ್ಟ ಪನ್ಪಿನ ಮಾನ್ಯಗ್ ಒಂಜಿ ಪೂತೋಟ ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲ್‌ನ್ ಉಂಬಳಿ (ದಾನ) ಕೊರ್ತಿನ ವಿಚಾರ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಈ ಶಂಕರ ಭಟ್ರ್ ಮಾರ್ಕಂಡೇಶ್ವರ ದೇವೆರೆನ ದಿನನಿಚ್ಚೊದ ಪೂಜೆದ ಸೇವೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಆಣೆ ಅರಿ ಕೊರೊಡುಂದ್ ವಿನಂತಿ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ತನ್ನ ಆಡಳಿತೊದ ಕಾಲೊಡು ಅರ್ಪತ್ತೆ ಬಂಕಿದೇವನ ವಿರೋಧನ್ ಎದುರಿಸಾವೊಡಾಂಡ್. ರಕ್ತಪಾತೊಗು ಅವಕಾಶ ಮಲ್ಪಂದೆ ರಾಜ್ಯೊನು ರಡ್ಡ್ ಬಾಗ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಒಂಜೆನ್ ಆಲೆನ ಮಗೆ ನಾಗದೇವರಸಗ್‌ಲಾ ನನೊಂಜಿನ್ ಅರ್ಪತ್ತೆ ಬಂಕಿದೇವಗ್‌ಲಾ ಪಾಲ್ ಕೊರಿಯಲ್ ಪನ್ಪಿ ವಿಚಾರೊಲಾ ಆಧಾರೊಡು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಅಳುಪೆರ್ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದಿಂಚ ಮಕ್ಕಳ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಅನುಸರಿಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಮಗಕ್ಕ್ ಪಟ್ಟ ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಬಂಕಿದೇವನ ಸಂಗತಿ ಬೇತೆ. ಇಂಬೈ ಅಳಿಯಕಟ್ಟ್‌ದ ಹಕ್ಕನ್ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಾಯಿನಾಯೆ. ಅಳಿಯಕಟ್ಟ್‌ದ ಹಕ್ಕ್‌ದ ಪ್ರಕಾರೊ ಅಧಿಕಾರೊಗು ಆಸೆ ಪಾಡುನಾಯೆ. ಅಂಚಾದ್ ಅಲೂಪೆರ್ ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಅನುಸರಿಸಾಯಿನ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಮುಲ್ಪ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

ಮಿತ್ತ್ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಮಲ್ತಿನ ವಿವರೊಲು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ್ ತೂಂಡಾ, ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಇತಿಹಾಸೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಆಳುಪ ಮನೆತನೊಗೂ ಸೇರಿನ ಪ್ರಭಾವ ಇತ್ತಿನ ಸುರುತ ರಾಣಿಂದ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆಲೆನ ಆಡಳ್ತೆ ಕಾಲೊದ ಬಾರ್ಕೂರು ಧಾರ್ಮಿಕವಾದ್, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ್, ಆರ್ಥಿಕವಾದ್ ಬೊಕ್ಕ ರಾಜಕೀಯವಾದ್ ಸಮೃದ್ದಿಡ್ ಕೂಡುದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪಿನವು ನೆಗತ್ತ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು. ಉಂಬಳೆನ ಕಾಲೊಡು ಪಣವು-ಬಂಗಾರ್ ಬಾರ್ಕೂರ್ ಸೀಮೆಡ್ ದಿಂಜಿದಿತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರೆ ಮೋಲೆನ್ ರಡ್ಡನೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. 'ಅರುಂಧತಿ' ಪಂಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಪುದರ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಲೆನ ಆಸರೆಡಿತ್ತಿನ ಪ್ರಜಾ ಜನೊಕುಲೆನ್ ಕೇನ್ನ ವಸ್ತುಲೆನ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾದಿತ್ತಲ್. ಬಾರ್ಕೂರು ಒಂಜಿ ಸಂಸ್ಥಾನವಾದ್ ರಾಜಕೀಯವಾದ್ ಸುಭದ್ರವಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪ್ರಜಾ ಸಮೂಹದ ರಕ್ಷಣೆ ಎಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟ್‌ದ ಬಿಲೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಲ್. ಪನ್ಪಿನವು ಕಲ್ಬರವುದ ಆಧಾರೊಲು ನಂಕ್ ತೆರಿಪವುಂಡು ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಇನಿ ಗುರುತಿಸಾಯಿನ ದಿಂಜ ಜನ ಅರಸುಲೆನ್ಯೆಟ್, ಆಡಳಿತಗಾರೆಡ್ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿಲಾ ಪರ್ಮೆ ಪಡೆಯಿನ ರಾಣಿಯಾದ್ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಲ್ ಪನ್ಪಿನೆಟ್ ದಾಲಾ ಸಂಶಯೊ ಇಜ್ಜಿ

ಬಾರ್ಕೂರುಡು ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತಿನ ಹೊಯ್ಸಳ ಪಟ್ಟೊದರಸಿ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ

ಕರ್ನಾಟೊಕ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅರಸುಲೆಡ್ ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಸೊದ ಮುಮ್ಮಡಿ ಬಲ್ಲಾಳೆಲಾ ಒರಿ ಪನ್ಪಿನವು ನಂಕ್ ತೆರಿದಿತ್ತಿನ ವಿಚಾರ. ಮೂಜನೆ ಬಲ್ಲಾಳೆ ಆಳುಪೆರ್. ಆಳ್ಯೊಂದಿತ್ತನ ಬಾರ್ಕೂರುಗು ಸುರುತ ಸರ್ತಿ ದಂಡ್ ಪತೊಂದು ಬರ್ಪೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1333ಡ್ ಬಲ್ಲಾಳನ ನೇತೃತ್ವೊಡು, ಬಾರ್ಕೂರುಡು ಶಾಂತಿಯುತವಾದ ಆಳೊಂದಿತ್ತಿನ ಸೋಯಿನ ಮಿತ್ತ ದಾಳಿ ಮಲ್ಪುನಗ ಹೊಯ್ಸಳೆರೆಗ್‌ಲಾ, ಬಾರ್ಕೂರ್ ಸೀಮೆಗ್‌ಲಾ ನೇರವಾದ್ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಬಂಧೊ ಬುಳೆಪುಂಡು. ಘಟ್ಟದ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಬತ್ತಿನ ಬಲ್ಲಾಳನ ಶಿಸ್ತ್‌ದ ದಂಡ್‌ನ್ ತೂಯಿನ ಆಳುಪೆರೆಗ್ ಸೋಜಿಗ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಹೊಯ್ಸಳೆರೆಡ ತಂಕೊದ ಕಳೊಟು ತಾಂಟ್‌ದ್ ಬಿಸ್ರಾದಿಗೆ ಮೆರೆಪುನ ಆಸೆನ್ ಬುಡುಯೆರ್. ಆಳುಪೆ ಅರಸು ಸೋಯಿದೇವೆ ಹೊಯ್ಸಳೆರ್ನ ಮೂಜನೇ ಬಲ್ಲಾಳನೊಟ್ಟುಗ್ ಮದಿಮೆದ ಸಂಬಂಧ ಬುಳೆಪವುನ ತೀರ್ಮಾನ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಆಯಿನ ತಂಗಡಿ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ್ ಆಯಗ್ ಕೊರ್‌ದ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ತೆ. ಉಂದು ದುಂಬುಗ್ ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಸೊನ್ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಡ್ ಯಜಮಾನಿಕೆನ್ ಮಲ್ಪರೆ ಅನುಮಲ್ತ್ ಕೊರುಂಡ್. ಆಳುಪೆರೆನೊಟ್ಟುಗ್ ಒತ್ತಟ್ಟ್‌ಡ್ ಹೊಯ್ಸಳೆರ್ ಆಡಳ್ತೆ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಆಳುಪೆರ್ ತನ್ಕುಲೆಗ್ ಇತ್ತಿನ ದುಂಬುದ ಬಿರುದೆಲೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದೇ ಒರಿಯೆರ್. ಜೊತೆಟ್ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಡ್ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದಿಂಚಿ ನಡತೊಂದಿತ್ತಿನ ಅಳಿಯಕಟ್ಟ್ ನಂಬಿಕೆದಂಚ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಹೊಯ್ಸಳರಸೆರೆನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ್ ಆಡಳಿತ ಸುರುಮಲ್ತಳ್.

ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟ್‌ದ ಕಟ್ಟಳೆ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪರಂಪರೆಡುಪ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಕುಟುಮೊ ಪದ್ಧತಿ. ಈ ಪದ್ಧತಿದ ಪಿರ್ಕಾರೊ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿಗ್ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಆಡಳ್ತೆ ತಿಕ್ಕ್ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ ನಂಕ್ ತೆರಿನ ವಿಚಾರ. ಅಂಚಾದ್ ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಉಂಡಾಯಿನ ಬಗೆನ್ ಮುಲ್ಪ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಸಂದರ್ಭೊಗು ಸರಿಯಾಯಿನವು ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ. ಇತ್ತೆಲಾ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಕೆಲವು ಜಾತಿದಕುಲು ಈ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಅನುಸರಿಸೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಇತ್ತೆದ ಬಾರಕೂರುಗು ಇಸೇಸವಾಯಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನೊ ಉಂಡು. ನೆಕ್ಕ್ ಒಂಜಾನೊಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಈ ಊರುಡು ನಡತಿನ ಅದ್ಭುತ ಕಥೆಕ್‌ಲಾ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ಅವು ದಾದ ಪಂಡ ಅಳಿಯಸಂತಾನ ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಳೆನ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ತಿನ ಕಥೆ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಡ್ ನಡತ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಉಂಡು. ಅಳಿಯಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಸುರುಮಲ್ತಿನ ರಾಜೆ ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯೆ, ಆ. ಕತೆ ಇಂಚ ಉಂಡು – ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಡ್ ದೇವಪಾಂಡ್ಯೆ ಪನ್ಪಿ ಒರಿ ಅರಸು ಇತ್ತೆಗೆ. ರಾಜ್ಯೊದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಬೇರೊದ ವೈವಾಟ್‌ಲೆಗ್ ಬೆರಿಸಾಯೊ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆ. ಲಾಭೊದ ಅಬುಲಾಸೆಡ್ ಪಿದಾಯಿ ದೇಸೊದೊಟ್ಟುಗುಲಾ ಬೇರೊದ ವೈವಾಟ್ ಸುರುಮಲ್ತೆ. ಅಂಚ ಪಿದಯಿ ಊರುಗು ಬೇರೊಂಗು ಪೋಯೆರೆಗಾದ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕಪ್ಪಲ್ ಕಟ್ಟಯೆ.

ಕಪ್ಪಲ್‌ದ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಂಡ್. ಕಪ್ಪಲ್‌ಗ್ ಅರಿ ಸಾಮಾನ್ ದಿಂಜಾಯೆರ್. ಪೊಸತಾದ್ ಕಟ್ಟಾಯಿನ ಕಪ್ಪಲ್‌ನ್ ನೀರ್‌ಗ್ ಜಪ್ಪಾವುನೆಕ್ ದುಂಬು ಕುತ್ತಿ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನ ಸಂಪ್ರದಾಯೊ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕುತ್ತಿ ಪೂಜೆಗ್ ದುಂಬು ಆಯನ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ ಕುಂಡೋದರ (ಕುಂಡೇವ) ದೈವೊಗು ಬಾರಿ ಗೌಜಿಡ್ ನೇಮ ಕೊರ್ಯೆಗೆ.

“ಆ ಕಪ್ಪಲ್ ದುಂಬು ಪೋವೊಡುಂಡ ಎಂಕ್ ನರಬಲಿ ಬೋಡು. ನರಬಲಿ ಕೊರ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ಕಪ್ಪಲ್ ಪೋವು” ಪಂಡ್‌ದ್ ದೈವ ಪಂಡ್‌ಡ್. ದೈವೊದ ಬೇಡಿಕೆನ್ ಕೇನ್‌ದ್ ಆರಸುಗು ಅಚ್ಚರಿ ಆಂಡಲಾ, ದೈವೊದ ಮಿತ್ತ್ ಇತ್ತಿನ ನಂಬಿಕೆಡ್ ಭೂತೊಗು ಆವಾರೊ ಕೊರಿಯರೆ ಒಂಜಿ ಮಗನ್ ಕೊರ್ಲ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬುಡೆದಿಡ ಕೇಂಡೆ. ಆಂಡ ದೈವೊದ ಬೇಡಿಕೆನ್ ಪೂರೈಸರೆ ಬುಡೆದಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊರ್‌ಜಲ್. ಭೂತೊದ ಆಸೆನ್ ಈಡೇರಿಸಾವರ ಆವಂದೆ ದುಃಖೊಡು ಉಪ್ಪುನಗ ‘ದೇವ ಪಾಂಡ್ಯನ ತಂಗಡಿ ಸತ್ಯವತಿ ಆಲೆನ ಮಗನ್ ದೈವೊಗು ಬಲಿ ಕೊರಿಯರೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊರಿಯಲ್. ಬುಡೆದಿ ಜೋಕುಲು ದೈವೊದ ಆಸೆನ್ ನೆರವೇರಿಸಾವರೆ ಒಪ್ಪಂದಿ ಪೊರ್ತುಡು, ಊರುದಕುಲೆ ಎದುರುಡು ಆಯನ ಮರ್ಯಾದಿ ಒರಿಪಯಿನವು ಆತ್ತಂದೆ ಮಗನ್ ಭೂತೊಗು ಆವಾರೊ ಕೊರಿಯರೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊರಿನೆನ್ ಕೇಂಡ್ದ್ ದೇವಪಾಂಡ್ಯಗ್ ಬಾರಿ ಸಂತೋಸು ಆಂಡ್. ದೈವೊಗು ಬಲಿಕೊರಿಯರೆ ದುಂಬಾನಗ ದೈವ – “ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಗ್ ಯಾನ್ ಮೆಚ್ಚಿಯೇ ಎಂಕ್ ನರಬಲಿ ಬೊಡ್ಚಿ ಕಪ್ಪಲ್ ದುಂಬು ಪೋವಡ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ್.” ದೇವ ಪಾಂಡ್ಯಗ್ ಬಾರಿ ಸಂತೋಸು ಆಂಡ್. ಬೇರೋಗಾದ್ ಕಪ್ಪಲ್‌ನ್ (ಹಡಗು) ಪರದೇಸೊಗು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರಿಯೆ. ಈ ಸಂದರ್ಬೊಡು, ತಂಗಡಿ ಮನೆತನೊದ ಮರ್ಯಾದೆ-ಗೌರವೊನು ಒರಿಪಾಯಳ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯೊದ ಹಕ್ಕ್‌ನ್ ತನ್ನ ತಂಗಡಿಗ್ ಕೊರ್ದು ಅರ್ವತ್ತನ್ ಪಟ್ಟೊಡು ಕುಲ್ಲಿಯೆ. ತನ್ನ ಆನ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಆಸ್ತಿದ ಹಕ್ಕ್ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಮಲ್ತೆ. ಭೂತೊದ ದಯೋಡ್ದಾದೆ ಅರ್ವತ್ತಗ್ ಪಟ್ಟ ತಿಕ್ಕಿನೆಡ್ದಾದ್ ಆಯಗ್ ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯೆಂದ್ ಪುದರಾಂಡ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನೊದ ಕಟ್ಟ್-ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯ ಕಟ್ಟ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಇಡೀ ಊರುಗು ಪಸರ್‌ಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಆಳಿನ ಅರಸುನಕುಲುಲಾ ಉಂದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯೊನು ಮುಂದರಿತೊಂದು ಈ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಬುಳೆಪಾಯೆರ್. ದೈವಸ್ಥಾನೊ ಮೂಲಸ್ಥಾನೊಡು ಗುರ್ಕಾರ್ರ್, ಉಂದೇ ಕಟ್ಟ್‌ದ ಪಿರ್ಕಾರೊ ನೇಮಕ ಆಪೆರ್. ಉಂದು ಬಾರಕೂರುಡೇ ಉಂಡಾಯಿನವು ಪನ್ಪಿನವು ಎಚ್ಚಿನ ಸಂತೊಸುದ ವಿಚಾರ.

ಬಾರ್ಕೂರು ಸಂಸ್ಥಾನೊಗು ಸೇರಿನ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಸುರುತ ಕಲ್ಬರವು ತಿಕ್ಕಿನ ಇತ್ತೆದ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕುದ ನೀಲಾವರೊಡ್. ಕ್ರಿ.ಶ. 1333ಡ್ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗೊಳ್‌ಡ್ ಬರೆಪಾಯಿನ ಈ ಕಲ್ಬರವು ನೀಲಾವರೊದ ಮಹಿಷಮರ್ದಿನಿ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗ್ ಕೊರಿನ ದಾನೊದ ವಿಚಾರೊನ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಈ ಕಲ್ಬರವುಡು ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ್ ‘ಹೊಯ್ಸಳ ಬಲ್ಲಾಳನ ಪಟ್ಟೊದ ಪಿರಿಯರಸಿ’ ಪಂಡ್‌ದ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅಂಚನೇ

ಹೊಯ್ಸಳ ಬಲ್ಲಾಳನ್ ಪಾಂಡ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಅರಿರಾಯ ಬಸವಶಂಕರ, ರಾಯ ಗಜಾಂಕುಶ, ಪ್ರತಾಪ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪನ್ಪಿ ಬಿರುದುಡ್ ಪುಗರ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಪಂಡ ಹೊಯ್ಸಳೆರ್ನ ಆಡಳ್ತೆ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಡ್ ಸುರುವಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ್ 'ಪಟ್ಟೊದ ಪಿರಿಯರಸಿ' ಪಂಡ್‌ದೇ ಗುರುತಿಸಾಯಿನವು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಆಡಳಿತ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಆಸ್ಥಾನೊಡು ಆಲೆಗ್ ಬೆರಿಸಾಯಕೆರಾದ್, ಮಹಾಪ್ರಧಾನೆ ವಯಿಜಪ್ಪ ದಣ್ಣಾಯಕೆ, ಅಜಣ್ಣ ಸಾಹಣಿ ಪ್ರಧಾನೆ, ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಗಿಲು ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ಕೋಲ ಬಳಿತಕುಲು, ಪಿರಿಯರಸಿನ ಆಡಳಿತೊದ ಉಸ್ತುವಾರಿಡ್ ಸಕ್ರಿಯೆವಾದ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆತಿನ ವಿಚಾರೊಲು ಈ ಕಲ್ಬರವುಡು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕಲ್ಬರವುಡು ಪಂಡಿನಲೆಕೊ, ಅಪಗ ನೀಲಾವರ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ (ನೀಲಾವರ ಹದಿನಾಲ್ಕು) ಊರುಡ್ದ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರಾಯಿನ ಕೆಲವು ತೆರಿಗೆಲೆನ್ ದೇವಿ ದುರ್ಗಾಭಗವತಿಗ್ ದಾನೊದ ರೂಪೊಡು ಕೊರಿನವು ನೆಟ್ಟ್ ದೃಢ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಅಪಗ ಬಾರ್ಕೂರು ಸೀಮೆಡ್ ಇತ್ತಿನ ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ ಮಹತ್ವೊನು ತೆರಿಯೊನರೆ ಈ ಕಲ್ಬರವು ಸಹಾಯ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಅಂಚನೆ ತಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಆಡಳಿತೆದ ವೈಖರಿನ್ ತೆರಿಯೊನರೆ ಈ ಕಲ್ಬರವು ಸಹಾಯ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1334ಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ನನೊಂಜಿ ಕಲ್ಬರವುಡು 'ಶ್ರೀಮುಖ ಸಂವತ್ಸರೊಡು' ಮಹಾಪ್ರಧನೆ ಬೈಜಪ್ಪ ದಣ್ಣಾಯಕೆ, ಅಜಣ ಸಾಹಣಿ, ಸರ್ವ ಪ್ರಧಾನೆರ್, ರಡ್ಡ್ ಕೋಲಬಳಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಗ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಅಧಿಕಾರಿಲೆನೊಟ್ಟುಗು ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಡ್ದ್ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಆಡಳಿತೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಲ್ ಪನ್ಪಿ ವಿಚಾರ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಸಮಾಜೊಗು ಉಪಯೋಗ ಆಪುನ ಕಜ್ಜೊಲೆಗ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಲ್. ಬೆಣ್ಣೆ ಕುದ್ರುದ ಮದ್ಯೊಡು ಉಪ್ಪುನ ಸುದೆಕ್ ಸಂಕ (ಬಾರೂಕೂರ್ದ್ ಕಿನ್ಯ ಸಂಕ) ಕಟ್ಟ್‌ದಿತ್ತಲ್. ಈ ಸಂಕೊದ ಧರ್ಮೊಗಾತ್ರ ತಿರುಮಲೇಶ್ವರ ನಾಯಕೆರೆಗ್ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ ಪಡುವ ಬಾಗೊಡು, ಹಾರಾಡಿಡ್ ಸರಕಾರೊಗು ಸಂದಾಯ ಆವೊಂದಿತ್ತಿನ 52 ಮುಡಿ ಭೂಮಿನ್ ಕಂದಾಯೊನು ಮೂಜಿ ಗ್ರಾಮೊದ ಎದುರುಡ್ ದಾನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿನವು ತೆರಿವುಂಡು. ಈ ಧರ್ಮೊನ್ ನಾಶ ಮಲ್ಪೆರೆ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪರೆ ದುಂಬತ್ತ ಬತ್ತಿನಕುಲು, ಕಾಶಿಡ್ ಕೈಕಂಜಿಲೆನ್, ನರಮಾನಿಲೆನ್ ಕೆರಿನ ಪಾಪೊದು ಕೂಪೊಗು ಬೂರುವೆರ್. ಅಂಚನೆ ಸಂಕೊಗು ಮೂಜಿ ಪಲಾಯನ ಕಟ್ಟಾಯಿಜೆರ್‌ಂಡ ಅರಸನ ವಿರುದ್ಧ ತಪ್ಪು ಮಲ್ತಿಲೆಕಾಪುಂಡ್‌ಂದ್ ಕಲ್ಬರವುಡು ವಿವರಣೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಈ ಕಲ್ಬರವುನು ಹಾಳ್ ಮಲ್ತಿನಾಯೆ 60 ಸಾರೊ ವರ್ಸೊ ಕ್ರಿಮಿಯಾದ್ ಪುಟ್ಟುವೆ ಪನ್ಪಿ ಶಾಪೊದ ಪಾತೆರೊನುಲಾ ಈ ಕಲ್ಬರವುಡು ತೆರಿಯೊನೊಲಿ.

ಮಿತ್ತ್ ಉದಾರ್ಮೆ ಕೊರಿನ ಸಂಕೊನು ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಕಟ್ಟರೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ದಾದ ಪಂಡ, ತಾನ್ ಆಡಳಿತ ಮಲ್ಪುನ ಬಾರ್ಕೂರು ಸೀಮೆಗ್‌ಲ್ ಸೀತಾನದಿ ಸುದೆತ ಅಪೆದ ಮೆಯಿಟ್ ಉಪ್ಪುನ ಕುದ್ರುಡು – ಬೆಣ್ಣೆಕುದ್ರುತ ನಡುಟು ನೇರ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿ

ಸಾವುನವು. ಈ ಕುದ್ರು ದಿಂಜ ಫಲವಂತಿಕೆನ ಇತ್ತಿನ ಜಾಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಕಂರ್ಬುದ ಬುಳೆಕ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಜಾಗೆ. ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಈ ಮಲ್ಲ ಕಜ್ಜೊಡು, ಆಲೆಗ್ ಕೃಷಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿದ ಬಗೆಟ್ ಇತ್ತಿನ ಕಾಳಜಿಲಾ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಅಂಚನೇ ಆಲೆನ ಆಡಳಿತೆದ ಕಾಲೊಡು, ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿಗ್ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟೂರ್ದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಸಮಾಜ ಮುಖಿ ಕಾರ್ಯೊದ ಬಗೆಟ್‌ಲಾ ಆಲೆಗ್ ಇತ್ತಿನ ಕಾಳಜಿಲಾ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ವಯಿಜಪ್ಪ ಸಾಹಣಿನ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಸೋಯಿದೇವನ ಕಲ್ಬರವುಡು ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ಂಡ್. ಹೊಯ್ಸಳೆರೆನ ಆಡಳಿತ ಸುರುವಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ 'ದಣ್ಣಾಯಿಕ' ಪನ್ಪಿ ಬಿರುದು ಪ್ರಚಾರೊಗ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚನೇ ವಯಿಜಪ್ಪ ದಣ್ಣಾಯಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿತಾಯಿನ ಪುದರುಲು ಕಲ್ಬರವುಡು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪಿನೆಡ್ದಾವರ ಆಯನ ಸೇವೆನ್ ಹೊಯ್ಸಳೆರ್ನ ಆಡಳಿತೊಗು ಬುಡು ಕೊರ್‌ದಿಪ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿ ವಿಚಾರೊನುಲಾ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ಆಳುಪೆರೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಲು ಈ ಬಾಗೊಡು ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಡಲಾ ಒರಿಯೆನ ಬಗೆಟ್ ನನೊರಿ ಅಕ್ಲೆನ ಕಲ್ಬರಡು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಲ್ಪಂದಿನವು ತೆರಿವುಂಡು. ಆಂಡ ಮೊಕ್ಲೆನ ನಡುಟು ರಾಜಕೀಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನವು ಮಾತಾ ದಾಖಲೆ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯೊನೊಡ್ದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಶಾಸನೊಡು ಉಲ್ಲೇಖವಾಯಿನ 'ರಡ್ಡ್ ಕೋಲಬಳಿ' ಪಂಡ ಸೈನ್ಯಬಲ ಅಂಚನೇ ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಗಿಲು ಪಂಡ 72 ವರ್ಗೊಗು ಸೇರಿನ ಅಧಿಕಾರಿಲು ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ.

ಈ ಕಲ್ಬರವುಡು ಬರ್ಪಿನ 'ನಾಯಕೆ' ಬಾರ್ಕೂರು ಆಡಳಿತೊದ ಮಾಮಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿ. ಇಡೀ ಗ್ರಾಮೊದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಇಂಬ್ಯನ ಆಧೀನೊಡಿತ್ತ್ಂಡ್. ಕಲ್ಬರವುಡು ಪಂಡಿ ಪ್ರಕಾರ 'ಮರತ್ತ ಪಲಾಯಿ ಪಾಡ್ದ್ ಸಂಕೊನ್ ಕಾಲ ಕಾಲೊಗು ರಿಪೇರಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಸ್ಥಿತಿಟ್ ತೂವೊನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ್ ತಿರುಮಲೇಶ್ವರ ನಾಯಕ್‌ಗ್ ಕೊರ್ದ್ತೆರ್. ಅಯಿಕ್ಕಾದ್ ಆಯಗ್ ಬುಡುಕೊರಿ ಆದಾಯೊ (52 ಮುಡಿ) ಬ್ರಹ್ಮಾವರೊದ ಹಾರಾಡಿ ಗ್ರಾಮೊಡ್ದ್ ಬರೊಡಿತ್ತ್ಂಡ್.'

ಕ್ರಿ.ಶ. 1334ತ ಫೆಬ್ರವರಿ ಮೂಜಿ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಬರೆಪಾಯಿನ ಹೊಸಾಳ ಗ್ರಾಮೊದ ಕಲ್ಬರವುಲಾ, ಹೊಯ್ಸಳ ಬಲ್ಲಾಳನ್, ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ್ ಬೊಕ್ಕ ವೈಜಿಪ್ಪ ದಣ್ಣಾಯಕ, ಅಜಣ್ಣ ಸಾಹಣಿ, ಬಾಹತ್ತರ ನೀಯೋಗಿಲು, ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ಕೋಲಬಲಿ - ಮೊಕುಲೆನ್ ನೀಲಾವರೊದ ಕಲ್ಬರಡಿತ್ತಿ ಲೆಕೊನೇ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ಂಡ್. ಒಟ್ಟುಗ್ ದತ್ತಾಳ್ವೆರ ಬರಿತ ಲೋಕನಾಥೇಶ್ವರೆ, ಬೊಕ್ಕ ವಿರೂಪನಾಥದೇವ - ಮೊಕುಲೆನ್ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ನಗರಾಡಳಿತೊದ ಬಗೆಟ್ 'ಹಲರ' ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಉಂಡು. ಈ ಕಲ್ಬರವುದು ಕಡೆತ ಭಾಗ ಹಾಳಾಯಿನೆಡ್ದಾವರ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ದೇವೆರೆಗ್ ಕೊರಿನ ದಾನೊ, ದತ್ತಿದ ವಿವರೊಲು ನಷ್ಟವಾತ್ಂಡ್. ಉಂದೇ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗ್ ಸೋಯಿದೇವೆ ಕೊರ್ತಿನ ದಾನೊಲೆನ್ ಆಯನ ಕೂರಾಡಿದ ಕಲ್ಬರವು ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಈ ಕಲ್ಬರವುನ ಆಧಾರೊಡ್

ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಆಡಳಿತೊದ ರೀತಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಲೆನ್ ತೆರಿಯೊನೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಗ್ರಮಾಡಳಿತದೊಟ್ಟುಗ್, ಅಪಗ ಇತ್ತಿನ ನಗರಾಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲೆನ್ ನಂಕ್ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಸೀಮೆನ್ ಬರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡ್, ಅಜ್ಜಿ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ರಾಣಿ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತ್‌ದಲ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ದಾಲಾ ಸಂಶಯೊ ಇಜ್ಜಿ.

ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಣಿ ಚಿಕ್ಕಾಯಿತಾಯಿನ ನನೊಂಜಿ ಕಲ್ಬರವು ಉಡುಪಿದ ಬೈಲೂರ್ದ ಕಲ್ಬರವು. ಉಂದೆನ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1335 ಮಾರ್ಚ್ 18ಗ್ ಬರೆಪದ್ನವು. ಮಿತ್ತ್ ಪಂಡಿನ ಕಲ್ಬರವುಡು ಇತ್ತಿನ ಬಿರ್ದ್‌ಲು ನೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಉಂಡು. ಆಂಡ ರಾಣಿನ ಪುದರ್ 'ಕಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ'ಂದ್‌ಬರೆತೆರ್. ಕಂದಾಯೊಡ್ ಬತ್ತಿನ ಆದಾಯೊನು ಆಳ್ ವಾಸುದೇವ ಮೂಡಿಲಗ್ ದಾನವಾದ್ ಕೊರಿನೆನ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಪ್ರಧಾನೆರ್ - ಮಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಲೊಟ್ಟುಗು ಬಾರ್ಕೂರ್ದ 'ನಜರ ಹಂಜಮಾನ'ದಕ್ಲುಲಾ ಈ ಸಂದರ್ಬೊಡು ಸೇರ್ದ್ಯೆನ್ ಕಲ್ಬರವು ಪನ್ಪುಂಡು. 'ನಜರ ಪಂಡ ಒಂಜಿ ಬೇರೊದಕ್ಲೆನ ಕೂಡುಕಟ್ಟ್ (ವರ್ತಕ ಸಂಘ) ಅಂಚನೇ ಹಂಜಮಾನ ಪಂಡ ಮುಸ್ಲಿಂ ಬೇರೊದ ಕೂಡುಕಟ್ಟ್. ಈ ರಡ್ಡ್ ಬೇರೊದ ಸಂಘೊದಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಪೇಟೆದ ಆಡಳಿತೊಡು ಮುಖ್ಯವಾಯಿನ ಸ್ಥಾನೊ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಈ ಕಲ್ಬರವುಡು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಈ ಕಲ್ಬರವುಡು ಉಲ್ಲೇಖೊದಂಚ, ತೆರಿಗೆಡ್ದ್ ಬರ್ಪಿ ಆದಾಯೊನು ಬೈಲೂರು ಗ್ರಾಮೊಡು, ಗ್ರಾಮ ಮರ್ಯಾದೆದಲೆಕ್ಕೊ ಪಂಡ. ಆಪಗ ಅನುಸರಿಸವೊಂದಿತ್ತಿನ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆದ ನಿಯಮೊದ ಪ್ರಕಾರೊ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಆದೇಶ ಕಲ್ಬರವುಡು ಉಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಕಾಲೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆದ ರೂಪೊನು ನಂಕ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಪಂಡ ಗ್ರಾಮೊದ ಉಲಯಿದ ಆಡಳಿತೊಡು.'ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರೊದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಇಜ್ಯಾಂಡ್ ಪನ್ಪಿನವು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚನೇ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಆಡಳಿತ ಕಾಲೊಡು ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಧರ್ಮೊದಕುಲುಲಾ ಒರ್ಮೈತ್‌ದ್ ಬಾಳೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. 'ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ' ಮಾತಾ ಧರ್ಮೊದಕುಲೆಗ್‌ಲಾ ಅವಕಾಶ ಕೊರ್‌ದು, ಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯಾದ್ ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಲ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಕಲ್ಬರವು ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಸಾರ್ವಭೌಮೆರಾದ್ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತಿನ ಹೊಯ್ಸಳೆರೆ ಆಡಳಿತ, ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆದ ಪ್ರಭಾವೊಲಾ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ದಾಲಾ ಸಂಶಯೊ ಇಜ್ಜಿ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1336 ಇಸ್ವಿ. ಕರ್ನಾಟೊಕ ಇತಿಹಾಸೊಡು ಒಂಜಿ ಮಹತ್ವವಾಯಿನ ವರ್ಸೊ. ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಉಂಡಾಯಿನ ವರ್ಸೊ. ಆಪಗ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಡ್ದ್ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಆಳೊಂದಿತ್ತಲ್. ಉಂದೆನ್ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಲ್ಪಿನ ಕಲ್ಬರವು ಮೂಡುಕೇರಿದ ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಕ್ರಿ.ಶ. 1336 ಏಪ್ರಿಲ್ 13ನೇ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಬರೆಪಯಿನ ಈ ಶಾಸನ, ವಯಿಜಪ್ಪ ದಣ್ಣಾಯಕ ಬೊಕ್ಕ ಅಜಣ್ಣ ಸಾಹಣಿನ ಉಪಸ್ಥಿತಿಡ್ ಸೋಮಣ್ಣ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಕಣ್ಣೆ ಪನ್ಪಿನಕುಲು

140 ಮುಡಿ ಅರಿ ಬುಳೆಪುನ ಭೂಮಿನ್ ಕ್ರಯೊಗು ದೆತೊಂದು ಸೋಮನಾಥ ದೇವೆರೆಗ್ ದಾನದ ರೂಪೊಡು ಕೊರಿನೆನ್ ಈ ಕಲ್ಬರವು ಉಲ್ಲೇಖೊ ಮಲ್ಪುಂಡ್. ದಾನ ಕೊರಿನಕ್ಲೆನ್ಟೆಟ್ ಮೂಡುಕೇರಿದ ಮೂಜಿ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ನೂತ್ತೈವ (150) ಎಳಮೆದಕುಲ್ಲಾ ಸೇರ್ದ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನೊದ ಮಹತ್ವೊ, ಸ್ವಂತ ಭೂಮಿದ ಯಜಮಾನಿಕೆ, ಬುಳೆ ಬೊಕ್ಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತೊದ ವಿವರೊಲೆನ್ ಈ ಶಾಸನ ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಮೂಡುಕೇರಿದ ಮೂಜಿಜನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರೆರ್ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ್ ನಗರಾಡಳಿತೊಡು 'ಹಲರು' (ಪೌರಾಡಳಿತೊದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಲು) ಆದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ತಿಕ್ಕಿನ ಶಾಸನೊಲುಲಾ 150 ಎಳಮೆದಕುಲೆನ ಬಗೆಟ್ ವಿವರ ಕೊರ್ಪಿನೆಡ್ದಾವರ ಮೊಕುಲುಲಾ ಆಡಳಿತೊಡು ಪ್ರಮುಖವಾಯಿ ಪಾಲ್ ಪಡೆದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನವು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1342ಡ್ ಹೊಯ್ಸಳ ಮುಮ್ಮಡಿ ಬಲ್ಲಾಳೆ ತೀರ್ ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಮಗೆ ಕುಲಶೇಖರನೊಟ್ಟುಗು ರಾಜ್ಯ ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತೊಳ್. ಆರೂರು ಗ್ರಾಮೊದ ಮೇಲಡ್ಪು ಪನ್ಪಿ ಜಾಗೆಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಕಲ್ಬರವು, ಕ್ರಿ.ಶ. 1348ಡ್ ಬರೆಯಿನವು. ನೆಟ್ಟ್ ಹೊಯ್ಸಳ ಬಲ್ಲಾಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಇಜ್ಜಿ. ಮುಲ್ಪ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ್ ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತಳ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಆಲೆನ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಬಿರ್ದ್‌ಲ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೊದ ಆಡಳ್ತೆ ಸುರುವಾದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಆಡಳ್ತೆಗ್ ಅಡ್ಡಿಯಾದ್‌ಜ್ಜಾಂಡ್. ಈ ಕಲ್ಬರವುಡು ನನೊಂಜಿ ಮಹತ್ವೊ ಪಂಡ. ವೀರಲೋಕನಾಥ ದೇವರಸೆ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ದ ಸಾಮಂತೆ ಅರಸನ ಉಲ್ಲೇಖ ಉಂಡು. ಇಂಬ್ಯಗ್ 'ಪರನಾರೀ ಸಹೋದರ', 'ರಾಯ ಮುರಾರಿ' ಬೊಕ್ಕ 'ಪರಬಲ ಸಾಧಕೆ' ಪನ್ಪಿ ಬಿರ್ದ್‌ಲೆನ್ ಕೊರ್ದ್ದೆರ್. ಪಂಡ ವೀರಲೋಕನಾಥ ದೇವರಸೆ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಆಳ್ವಿಕೆಡ್ ತುಂಡರಸೆ ಆದ್ ಆಳ್ಯೊಂದಿತ್ತೆ ಪನ್ಪಿನವು ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಹೊಯ್ಸಳ ದೊರೆ ಮುಮ್ಮಡಿ ಬಲ್ಲಾಳೆ ಸೈತಿ ಬೊಕ್ಕಲಾ, ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಳ್ವಿಕೆ ಸುರುವಾಯಿ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಸುಮಾರಾದ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1348 ಮುಟ್ಟ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಡ್ ಆಳ್ಯೊಂದಿತ್ತಲ್ ಪನ್ಪಿನವು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಆಳ್ವಿಕೆದ ಕಾಲೊದ ಕೆಲವು ಪೊಂಜೊವುಲು

ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ರಾಣಿನಕುಲೆ ಲೊಕೊನೆ ಬೇತೆ. ಕೆಲವು ರಾಣಿನಕುಲುಲಾ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಸೀಮೆದ ಆಡಳಿತೊಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯಿನ ವಿಚಾರೊಲಾ ನಂಕ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಮೊಕುಲು ಅರಸು ಮನೆತನೊದ ಕುಟುಮೊದ ಸದಸ್ಯೆರಾದ್ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತೊದ ವಿಚಾರೊಡು, ಸಹಾಯ ಮಲ್ತಿನವುಲಾ ಮನೆತನೊದ ಮರ್ಯಾದೆ ಒರಿತೊನರ ತ್ಯಾಗಮಲ್ತಿನ ಸಂಗತಿಲಾ ನಂಕ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆಳುಪೆರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಾಮಂತರಸೆರ್ ಆತ್ತ್‌ಂಡ ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಸಾರ್ವಭೌಮ

ಅರಸೆರೆನೊಟ್ಟುಗ್ ಮದಿಮೆ ಸಂಬಂಧ ಬುಳೆಪಾಯಿನವು ಕಲ್ಬರವುದ ದಾಖಲೆಡ್ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ಅಳುಪೆ ಪಟ್ಟಿಯೊಡೆಯೆ ತನ್ನ ಮಗಳ್ ಅಚಲದೇವಿನ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಾಂತರ ಮನೆತನೊದ ವೀರ ಶಾಂತರಗ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್‌ದಿತ್ತ್.

ಬಾರಕೂರು ಅಳುಪರಸೆರ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ್ ಪುಗರ್ತೆಗ್ ಬತ್ತಿನ ಅರಸು ಕವಿ ಅಳುಪೇಂದ್ರನ ಕಾಲೊಡು. ಬಾರಕೂರ್‌ದ ಕೋಟೆಕೇರಿಡ್ ಇಪ್ಪುನ ಕ್ರಿ.ಶ. 1155ಡ್ ಕೆತ್ತಾಯಿನ ಕಲ್ಬರವುಡು, ಕಾಶ್ಮೀರೊದ ಸಾಜರಾಣೆ ಪನ್ಪಿನಾಯೆ ಪನ್ನೀರ್ಪಳ್ಳಿಡ್ (ಇತ್ತೆದ ಹನೆಹಳ್ಳಿ) ಪದಿನಾಲ್ ಮುಡಿ ಬಿತ್ತುನ ಮೆಕ್ಕೆಭೂಮಿನ್ ದೆತೊಂದು ಮಾರ್ಕಂಡೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗು ದಾನೊ ಕೊರಿನ ವಿಚಾರ ಉಂಡು. ಅಪಗ 'ಪನ್ನೀರ್ಪಳ್ಳಿ'ದ ಆಡಳಿತೊನು ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನಾಲ್ ರಾಣಿ ಪಾಂಡ್ಯ ಮಹಾದೇವಿ. ಮೋಲೆನೊಟ್ಟುಗ್ ಅಪಗದ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಲಾಯಿನ ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಪ್ರಧಾನೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ನಗರ ಸಮೂಹೊದ ವಿಚಾರೊನ್‌ಲಾ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.

ಕವಿ ಅಳುಪೇಂದ್ರ ಅಳ್ವಿಕೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಸುಮಾರ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1247-48ಡ್ ಚೇರ್ಕಾಡಿದ ಗರಡಿಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಕಲ್ಬರವು ರಾಣಿ ಅಚಲದೇವಿನ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಉಂಡು. ಅಳುಪೆ ಅರಸು ಬಿಟ್ಟಿ ದೇವಾಳ್ವೇಂದ್ರ ಬಾರಕೂರುನ್ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತಿನ ಸಂಗತಿ ಈ ಕಲ್ಬರವುಡು ತೆರಿವುಂಡು. ಆಡಳಿತೊನು ಸಹಾಯ ಮಲ್ತಿನೆನ್ ಈ ಕಲ್ಬರವು ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಒಟ್ಟುಗ್ ಅರ್ವತೆ ಬಮ್ಮದೇವೆ ಬೊಕ್ಕ ಒಡ್ಡಮದೇವೆ ಆಡಳಿತೊಡು ಸಹಾಯ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚನೆ ಆಸ್ಥಾನೊಡು ಬಾವೆ ಈಶ್ವರದೇವೆ, ಬಂಕಿವಗ್ಗಡೆ, ಗಜಬಾಹು ಸಂಧಿ ವಿಗ್ರಹಿ ದೇವಪ್ಪರಸೆ, ಆನಂದ ಸೇನಬೋವೆ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಅಧಿಕಾರಿಲು ಇತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನವು ಚೇರ್ಕಾಡಿ ಕಲ್ಬರವುಡು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಅಳುಪರಸೆರ್ನಕುಲು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬೇತೆ ರಾಜಮನೆತನೊದಕುಲೊಟ್ಟುಗ್ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧೊನ್ ಬುಳೆಪಾದೆರ್. ಮುಲ್ಪ ಅವೆನ್ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಮಲ್ಪುನುದಾಂಡ - ಅಳುಪ ಪಟ್ಟಿಯೊಡೆಯನ ಮಗಳ್ ಅಚಲದೇವಿನ್ ವೀರಶಾಂತರೆ ಮದಿಮೆ ಆದಿತ್ತ್. ಕ್ರಿ.ಶ. 900ಡ್ದ್ 930 ಮುಟ್ಟ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತಿನ ಆಳ್ವರಕಾಂಜಯೆ ತನ್ನ ಮಗಳ್ ಎಂಜಲದೇವಿನ್ ಚಾಗಿ ಶಾಂತರಗ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್‌ದಿತ್ತ್. ಕ್ರಿ.ಶ. 1020ಡ್ದ್ ಆಳ್ಯೊಂದಿತ್ತಿನ ಒಂಜನೇ ಬಂಕಿಮದೇವೆ ಆಯಿನ ಮಗಳ್ ಮಂಕಬ್ಬರಸಿನ್ ಶಾಂತರ ತೈಲಪ ದೇವಗ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ದ್ ಶಾಂತರ ಅಮ್ಮಣರಸ ಮಗಳ್ ಬೀರದೇವಿನ್ ಆಯೆ ಮದಿಮೆ ಆದಿತ್ತಿನ ವಿಚಾರೊನ್‌ಲಾ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ಅಂಚನೇ ಅಳುಪರಸೆ ಚಿತ್ರವಾಹನೆ ಚಾಳುಕ್ಯ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕುಂಕುಮ ದೇವಿನ್ ಮದಿಮೆ ಆದಿತ್ತ್. ಕುಂಕುಮದೇವಿ ಜಿನಭಕ್ತೆಯಾದಿತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಗುಡಿಗೋರಿಡ್ ಕಟ್ಟಾಯಿನ ಬಸದಿಗ್ ರಾಜೆ ದಾನ ಧರ್ಮೊನು ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತ್. ಅಳುಪೆರ್-ಶಾಂತರಸೆರೆನ ಈ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಬಂಧೊ ಜೈನ ಧರ್ಮೊದ ಪ್ರಚಾರೊಗು ಅನುಕೂಲ ಆಂಡ್. ಅಳುಪ ರಾಣಿ ಜಾಕಳ ಮಹಾದೇವಿ ವರಂಗೊದ

ನೇಮೀಶ್ವರ ಬಸದಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಲ್ತಿನ ವಿಚಾರೊಲಾ ಕಲ್ಬರವುದ ದಾಖಲೆಡ್ದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಇಂಚ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿತಾಯಿ ಪನ್ಪಿ ರಾಣಿನಕುಲು ಆಡಳಿತೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿಲೆಕೊನೆ ಅಳುಪ ಅರಸುಮನೆತನೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪೊಂಜೊವುಲಾ ಅಳುಪೆರೆನ ಆಡಳಿತೊಡು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯಿನವು ಆಧಾರೊಲೆನ್ ತೂಂಡ ನಂಕ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಈತ್‌ನೆಟ ಪಂಡಿ ವಿಚಾರೊಲೆಡ್ದ್ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಗಮನಿಸಾವುನ ಸಂಗತಿ ದಾದ ಪಂಡ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ್ ಇತಿಹಾಸೊಡು ಆಳುಪ ರಾಣಿ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಹೊಯ್ಸಳ ಬಲ್ಲಾಳನ ಪಟ್ಟೊದರಸಿ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ನ್ ಆಡ್ಳ್ತೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಸಮಾಜೊಗ್ ಉಪಯೋಗ ಆಪಿನ ಕಜ್ಜೊಲೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದು, ಪ್ರಜಾ ಜನೊಕುಲೆನ, ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪುನೆಟ್ ಯಶಸ್ವಿಯಾತೆರ್. ಮೊಕುಲೆನ ಕಾಲೊಡು. ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ ಬೊಕ್ಕ ನಗರಾಡಳಿತ ಬಾರಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ನಡತ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನವು ತೆರಿವುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಜನೊಕುಲೆನ್ ಆಂತರಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಹ್ಯ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಶಾಂತ ರೀತಿದ ಬದ್‌ಕ್ ನಡಪಾಯರೆ ದಾಲಾ ಅಡ್ಡಿ - ಆತಂಕೊಲು ಇಜ್ಜ್ಯಾಂಡ್. ಜನೊಕುಲೆನ ಇಚ್ಚೆದಂಚನೆ ಆಡಳಿತೆ ಕೊರ್‌ದ್ ಬಾರ್ಕೂರ್ದ್ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಸೇವೆ ಮಲ್ತಿನವು ಸತ್ಯ. ಅರಸುಲೇ ಎಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟ್‌ಡ್ ಆಳ್ತನ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಬೊಡು ಮೊಕುಲು ಈರ್ವೆರ್ ಪೊಣ್ಣುಲಾಂಡಲಾ, ಪೊರ್ಲ್‌ಕಂಟ್‌ದ ಆಡಳಿತ ಕೊರ್ತಿನವು ನಂಕ್ ಕಲ್ಬರವುಲು ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪೊ. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಬಾರಕೂರ್‌ಡು ಈ ರಡ್ಡ್ ರಾಣಿಲು ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಘನತೆ, ಗೌರವೊನು ಒರಿತೊಂದು ಮಾತಾ ರೀತಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗ್ ಪುಣೆಯಿನವು ಸತ್ಯ. ತುಳುನಾಡ್‌ದ 'ತುಳುನಾಡ ಕೇಸರಿ' ಪನ್ಪಿ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನ ಉಳ್ಳಾಲೊದ ಚೌಟರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿ ನಂಚನೆ ಮೊಕುಲು ರಡ್ಡ್ ಜನಲಾ ಚರಿತ್ರೆದ ಪುಟೊಡ್ ಬೆಳಗೊಡಾತೆ. ಅಂಡ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಧಾರೊಲು ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಬಗೆಟ್ ದಿಂಜ ಮಾಹಿತೆಲೆನ ಕೊರ್ಪಿನೆಡ್ದಾವರ ಪಿರಾಕ್‌ದ ತುಳುನಾಡ್ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಎಡ್ಡೆ ಆಡಳಿತ ಕೊರಿನ ಇರ್ವೆರ್ ರಾಣಿನಕುಲುಲಾ ಏಪೊಗುಲಾ ಮದಪ್ಪಂದೆ ನೆನೆಪುಡುಪ್ಪಿನಕುಲು ಪಂಡ ತಪ್ಪಾವಂದ್.

ಅನುಬಂಧ

ಹೊಯ್ಸಳ ಮುಮ್ಮಡಿ ಬಲ್ಲಾಳನ ರಾಣಿ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿಯ ಬೆಣ್ಣೆ ಕುದ್ರು ಶಾಸನ

೧) ಶಕವರುಷ ೧೨೫೬ನೆಯ ಶ್ರೀಮುಖ
೨) ಸಂವತ್ಸರದೆ ವಯಿಶಾಖ ಶು ೧೨ಬು ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಪಾಂಡ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತ್ತಿ ಅರಿರಾಯ
ಬ-
೩) ಸವ ಸಂಖರ ರಾಯ ಗಜಾಂಕುಸ ಶ್ರೀ......ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಹೊ-
೪) ಯಿಸಣ ಶ್ರೀ ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳ ದೇವರ ಪಟ್ಟದ ಪಿರಿಯರಸಿ ಕಿಕಾ -
೫) ಯಿ ತಾಯಿಗಳ ... ಶ್ರೀಪಾದ ಸನ್ನಿದಾನದಲು ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ
೬) ಮನುಮಹಾ ಪ್ರದಾನಂ ವಯಿಜ್ಜಪ್ಪ ದಾಣಾಯ (ಕ)ರು ಅಜ -
೭) ಣ ಸಹಣಿಯರೂ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಧಾನರೂ ಎರಡುಕೋಲಬಳಿ
೮) ಬಾಹತರಿ ನಿಯೋಗ ಮುಂತಾಗಿ ಬಾರಕೂರ ಸಂಕದ ಧಂರ್ಮ್ಮ -
೯) ಕೆ ತಿರಿಮಲೇಶ್ವರ ನಾಯಕರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮೋರ ಪಡುವ ಭಾಗ -
೧೦) ದಲು ಪರಹಾಡಿಯಲು ಮೂಡೆ ೫೨ ಅ ಬಾಳತೆಜಿನೂ ಅ
೧೧) ಸಂ(ಕ)ದ ಧರ್ಮಕೆ ಕಾಯಿದು ಧಾರಾಪೂರ್ಬಕವಾಗಿ ಮೂ-
೧೨) ರು ಗ್ರಾಮಿಗಳು ಮುಂತಾಗಿ ಯೆರದು ಕೊಟ್ಟರು ಯಿೂ ಧಂಮ್ಮ -
೧೩) ಕೆ ಆರೂವ್ವೊಬ ಅಳಿಯಲು ತಾನದಂದಡೆ ವಾರಣಾಸಿಯಿ ನ-
೧೪) ರ ಗೋವ ವಧಿಸಿದ ದೋಶ। ಆ ಸಂಚಿಕೆ ಮೂಟು ಹಲಗೆಯನು
೧೫) ಕಟ್ಟದಡೆ ಅರಸಿನ ತಪ್ಪು। ಅ ದೋಶವ ಹೊರುವರು...
೧೬) ಜಿ ಒಂದ ಯೆತು ದಂರ್ಮದ ಬಾಳಿಂಗೆ ಅರ್ದ ಎತು ಅರಸಿನ ಬ-
೧೭) ಗೆಗೆ ಅರ್ದ್ದ ಯೆತು ಸ್ವದತ್ತಂ ಪರದತ್ತಂ ವಾಹಯೋಹರೇತಿ ವಸುಂ-
೧೮) ದರ ಶಷ್ಟಿ ವರುಶ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಷ್ಟಾಯಾಂ ಜಾಯತೆಂ ಕ್ರಿಮಿ
೧೯) ....ನಾಘದೇವ ।[1]

ತೂವೊಡಾಯಿನ ಗ್ರಂಥೊಲು

1. ಯಂ. ಬಾಬು -
   ಬಾರಕೂರಿನ ಗತವೈಭವ, ಬಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂಡಲ ಮಂಗಳೂರು (1924)
2. ಗಣಪತಿ ರಾವ್ ಐಗಳ್ -
   'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇತಿಹಾಸ' (1928)
3. ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ -
   ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯರಾಯನ ಅಳಿಯಕಟ್ಟು (1936)
4. ಬಿ.ಎ. ಸಾಲೆತ್ತೂರು -
   ಏನ್ಸಿಯಂಟ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ-ಒಂದು (1936)
5. ಪಿ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ - ತುಳುನಾಡು (1963)
   ಆಂಟಿಕ್ವಿಟಿ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ (1969)
6. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್ -
   ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ತುಳುವ ಅಂಡರ್ ವಿಜಯನಗರ
7. ಕೆ.ಜಿ. ವಸಂತ ಮಾಧವ -
   ರಿಲೀಜಿಯನ್ಸ್ ಇನ್ ಕೋಸ್ಟಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ
8. ಡಾ. ಬಿ. ವಸಂತ ಶೆಟ್ಟಿ -
   ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವದ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸನಗಳು (1995)
9. ಹೆರಾಜೆ ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟ ಮತ್ತು ಡಾ. ಎಸ್.ಡಿ. ಶೆಟ್ಟಿ -
   ತುಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳು ಹಂಪಿ (2000)
10. ಡಾ. ಬಾರ್ಕೂರು ಉದಯ -
    ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬಾರ್ಕೂರು (ಲೇಖನ) ಮಂಗಳೂರು
11. ಡಾ. ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶ್ ಮತ್ತು ಎಂ.ಜೆ. ಶರ್ಮಾ -
    ತುಳುನಾಡಿನ ಶಾಸನಗಳು (ಉಡುಪಿ 1978)
12. ಡಾ. ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶ್ -
    ತುಳುನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸ - (1969)
13. ಡಾ. ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶ್ - ಎ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ (1970)
14. ಶೈಲಜಾ - ತುಳುನಾಡಿನ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಮದಪ್ಪಿಯೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ (ತುಳು ಮಾಲಿಕೆ)

01. ರೆವೆರೆಂಡ್ ಆಗಸ್ಟ್ ಮೇನರ್ (1995)	ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ
02. ಬಾಯಾರು ಸಂಕಯ್ಯ ಭಾಗವತೆರ್ (1995)	ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ
03. ಬಡಕಬೈಲ್ ಪರಮೇಸ್ರಯ್ಯೆರ್ (1995)	ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್
04. ಮೂವೆರ್ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ (1995)	ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗನ್
05. ಎನ್. ಎ. ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೇರ್ (1995)	ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
06. ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ (1996)	ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ
07. ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜಯ್ಯ ಹೆಗ್ಡೆರ್ (1995)	ನಾಗರಾಜ ಪೂವಣಿ (ನಾವುಜಿರೆ)
08. ಎನ್.ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆ (1995)	ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಂಞಣ್ಣ ರೈ
09. ದೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟರ್ (1997)	ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ
10. ಮಟ್ಟಾರು ವಿಠಲ ಹೆಗ್ಡೆ (1997)	ಎಮ್. ರತ್ನಕುಮಾರ್
11. ಸತ್ಯ ಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರ (1997)	ಡಾ. ಪೀಟರ್‌ವಿಲ್ಸನ್ ಪ್ರಭಾಕರ್
12. ವಿಶು ಕುಮಾರ್ (1997)	ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್
13. ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ (1997)	ಎನ್. ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ
14. ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ (1998)	ಡಾ. ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ
15. ಕೆಮ್ತೂರು ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್ (1998)	ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ರಾಡ್ರಿಗಸ್
16. ಬಿ. ರಾಮ ಕಿರೋಡಿಯನ್ (1998)	ಮುಂಡಪ್ಪ ಬೋಳೂರು
17. ನವಯುಗದ ಹೊನ್ನಯ ಶೆಟ್ರ್ (1998)	ನರೇಂದ್ರ ರೈ ದೇರ್ಲ
18. ಕು.ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ರ್ (2001)	ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರ್
19. ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ (2002)	ಎನ್. ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ
20. ಕಲಾ ತಪಸ್ವಿ ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾರ್ (2002)	ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಎಮ್. ಶೆಟ್ಟಿ
21. ಡಾ. ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ (2003)	ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
22. ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ (ದ.ಪ್ರ.) (2004)	ಡಾ. ಕೆ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ರೈ
23. ಕೆಲಿಂಜ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವೆರ್ (2008)	ವಿಜಯ ಕುಮಾರ್ ಭಂಡಾರಿ
24. ಕೆ.ಲೀಲಾವತಿ (2008)	ಮುಂಡಪ್ಪ ಬೋಳೂರು, ರೋಹಿಣಿ
25. ಸುಬ್ರಾಯ ಭಟ್ (2008)	ಜಯಂತಿ
26. ಕೆ.ಬಿ. ಭಂಡಾರಿ (2008)	ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ
27. ಮುಲ್ಕಿ ಸುಂದರ ರಾಮ ಶೆಟ್ರ್ (2011)	ಎನ್. ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ
28. ನಂದೊಳಿಗೆ ಮುದ್ದಣೆ (2011)	ನಂದಳಿಕೆ ಬಾಲಚಂದ್ರ ರಾವ್

29. ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆ (2011)	ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ.
30. ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾಯರ್ (2011)	ಮಂಜುಳಾ ಶೆಟ್ಟಿ
31. ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ (2011)	ಮುನಿರಾಜ ರೆಂಜಾಳ
32. ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕದೇವಿ (2011)	ವಿ.ಕೆ. ಯಾದವ್ ಸಸಿಹಿತ್ಲು
33. ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್ (2011)	ಎಚ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್
34. ಬಿ.ವಿ. ಕಾರಂತರ್ (2011)	ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮಂಡೆಕೋಲು
35. ಡಾ. ಪಳ್ಳತ್ತಡ್ಕ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ (2011)	ಡಾ. ವಸಂತಕುಮಾರ ಪೆರ್ಲ
36. ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯರ್ (2011)	ಪ್ರಶಾಂತ್ ಅನಂತಾಡಿ
37. ಕುದ್ಮಲ್ ರಂಗರಾಯರ್ (2011)	ಡಾ. ಉದಯ ಬಾರ್ಕೂರು
38. ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ (2011)	ಬಿ.ಕೆ. ರಮೇಶ್ ಗೇರುಕಟ್ಟೆ

ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್ ತುಳುಬಾಸೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತುಳು ಸಂಪೊತ್ತುದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಅಕುಲೆ ಸೇವೆ ಸಂದ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಅಂಚಿನ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆರೆನ ಬದ್ಕ್, ಸಾಧನೆಲೆನ್ ನೆಂಪುಡು ಒರಿತೊನುನವು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮೊ. ಈ ನಿಲೆಟ್ ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನಕುಲೆನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆಪಾದ್ ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಗ್ರಂತ ಮಾಲೆಡ್ ಬೊಳ್ಪುಗು ಕನವೊಂದುಂಡು.

ಭಾರತ ದೇಶೊಡೇ ಪೊಂಜೆನಕುಲು ಆಸ್ತಿದ ಹಕ್ಕ್ ಪಡೆಯಿನ ರಾಜ್ಯ ಪಂಡ ತುಳುರಾಜ್ಯೊಂದು ಪನ್ಪಿನವು ಒಂಜಿ ಪೆರ್ಮೆದ ಸಂಗತಿ.

ವಿಜಯನಗರೊದ ಅರಸುಲು ತನ್ಕುಲೆನ ರಾಜಧಾನಿ ಮಲ್ತೊನುನೆಕ್ ದುಂಬೇ ಬಾರ್ಕೂರು ತುಳುನಾಡ್ದ ರಾಜಧಾನಿ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಲೂಪ ವಂಶೊದ ರಾಜರಾಣಿಯೆರ್ ಅಲ್ಪ ದಿಂಜ ವರ್ಸೊ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ತುಳುನಾಡ್ದ ಎಚ್ಚಿನ ಅರಸು ಮನೆತನದಕ್ಲ್ ಅಳಿಯಸಂತಾನದಕುಲು ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರ ಮೂಲು ಬೂಮಿದ ಹಕ್ಕ್ ಪೊಂಜೊನಕುಲೆಗ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಳಿಯಸಂತಾನ ಕಟ್ಟ್ ಮೂಲು ರೂಢಿಡಿತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ದಿಂಜ ಜನ ಪೊಂಜೆನಕುಲು ಅಧಿಕಾರೊದ ಪಟ್ಟೊಗು ಬತ್ತಿನವು ತುಳುನಾಡ್ದ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷವಾಯಿನ ರಾಜಕೀಯ ಕಟ್ಟಳೆ. ಇಂಚಿನ ಅರಸಬೈನಕ್ಲೆಡ್ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಅಳೂಪ ವಂಶೊದ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿತಾಯಿ ಪುದರ್ ನೆಗತ್ ತೋಜುಂಡು.

ಅಲೂಪ ವಂಶೊದ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕತಾಯಿನ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಪಯೆರೆಗ್ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಕೆ. ರಮೇಶೆರ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಆರ್ ಇತಿಹಾಸೊದ ಶಿಕ್ಷಕೆ. ಅಂಚಾದ್ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೆರ್. ತಿಕ್ಕುನ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತೆರ್. ಕಲ್ಬರವುಲೆನ್ ಓದಿಯೆರ್. ಇತಿಹಾಸಕಾರೆರೆನ್ ಭೇಟಿ ಮಲ್ತೆರ್. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪೊಲಬು ಮಲ್ತೊನ್ನಾರ್. ತುಳು ಬಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಬೆಂದೊಂದುಪ್ಪಿನಾರ್. ತುಳು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಡ್ಲಾ ಸದಸ್ಯೆ ಆದ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್.

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
(ಗುರ್ಕಾರ್ರೆ ಪಾತೆರೊದ ತಿರ್ಲ್)